

Prosopografik Bir İnceleme: İstanbullu Öğretmen Şairler

A Prosopographical Study: Teacher Poets Born in Istanbul

Demet KOÇYİĞİT*

Makale Bilgisi	ÖZET
Geliş:09.01.2025 Kabul:12.04.2025 Doi: 10.20296/tsadergisi.1616539 Anahtar Sözcükler: <i>Biyografi</i> <i>Prosopografi</i> <i>Öğretmen Şair</i> <i>İstanbul</i>	Prosopografi yaklaşımını esas alan bu makale dijital veri tabanlarının biyografi çalışmalarındaki işlevini tartışmayı hedeflemektedir. Bu amaçla Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) veri tabanı kullanılmış; birden fazla kişinin ortak özellikler etrafında incelenmesini esas alan ve kolektif biyografi anlamına gelen prosopografi yaklaşımının ilkelerine uygun biçimde bir veri havuzu oluşturulmuştur. Çalışmaya konu olan isimler belirlenirken 1900-1923 yıllarında İstanbul'da doğmuş olmaları, şair olmaları ve öğretmenlik mesleğini icra etmiş olmaları dikkate alınmıştır. TEİS'te bu özellikleri taşıyan 36 isim tespit edilmiştir. Makalede öncelikle biyografi çalışmaları bağlamında biyografi sözlükleri, dijital veri tabanları ve prosopografi yaklaşımı ilişkilendirilmektedir. Ardından öğretmen şairlerin hangi okullarda ve hangi alanlarda eğitim gördükleri, hangi okullarda ve şehirlerde öğretmenlik yaptıkları incelenmektedir. Buna ek olarak öğretmenlik mesleği dışında dikkati çeken görevleri, çeşitli kurum ve kuruluş üyeliklerine de yer verilmektedir. İstanbullu öğretmen şairlerin sanat anlayışları ve sürdürdükleri meslekler içinde öğretmenliğin konumu değerlendirilirken sanat anlayışlarında şiirin ve diğer edebî türlerin yeri ele alınmaktadır. Son olarak eğitim anlayışları açısından İstanbullu öğretmen şairlerin eserleri üzerinde durulmaktadır. Sonuç olarak bu makale, prosopografik yaklaşımda dijital veri tabanlarının işlevselliğini ortaya koymakta ve bununla birlikte öğretmenlik mesleğinin Türk edebiyatı araştırmalarında önemli bir inceleme ölçütü olma potansiyelini de öne çıkarmaktadır.
Article Information	ABSTRACT
Submission: 09.01.2025 Acceptance: 12.04.2025 Doi: 10.20296/tsadergisi.1616539 Key Words: <i>Biography</i> <i>Prosopography</i> <i>Teacher Poet</i> <i>Istanbul</i>	This article, based on the approach of prosopography, aims to discuss the functionality of digital databases in biography studies. To this end, the Turkish Literature Names Dictionary (TEİS) database has been utilized, creating a data pool in accordance with the principles of the prosopographic approach, which examines multiple individuals around common characteristics and signifies collective biography. The names selected for this study were chosen based on the criteria of being born in Istanbul between 1900 and 1923, being poets, and having practiced the teaching profession. A total of 36 individuals with these characteristics were identified in TEİS. The article first correlates biographical dictionaries, digital databases, and the prosopographic approach within the context of biography studies. Subsequently, it examines the schools and fields in which the teacher-poets received their education, as well as the institutions and cities where they taught. Additionally, notable roles outside of teaching, including memberships in various organizations and institutions, are addressed. While evaluating the artistic understanding of teacher-poets born in Istanbul, the role of teaching within their professions is discussed, alongside the place of poetry and other literary forms in their artistic perspectives. Finally, the article focuses on the works of teacher-poets born in Istanbul in terms of their educational philosophies. In conclusion, this article reveals the functionality of digital databases within the prosopographic approach while highlighting the potential of the teaching profession as an important criterion for examination in Turkish literature studies.
Atıf İçin	Koçyiğit, D. (2025). Prosopografik Bir İnceleme: İstanbullu Öğretmen Şairler. <i>Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi</i> , 29(3), 847-874. doi: 10.20296/tsadergisi.1616539

* Dr. Öğr. Üyesi, FSMVÜ, Eğitim Fakültesi, Türkçe Öğretmenliği, İstanbul, dkocyyigit@fsm.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5480-1151>.

Bu makale EAK2023'te sunulan bildirinin verilerinden hareketle kaleme alınmıştır.

GİRİŞ

Sosyal ve beşerî bilimlerden birçok disiplin için biyografi türünde eserler önemli kaynaklar arasında yer almaktadır. Bir tür olarak biyografi farklı kategorilerden oluşur. Yalnızca bir kişiye odaklanan bilimsel biyografi/monografi çalışmaları, bir kişinin hayatını akıcı bir kurgu ile birleştiren biyografik romanlar ve vefat edenlerin hemen ardından kaleme alınan nekrolojiler biyografinin üç alt kategorisini oluşturmaktadır. Birden fazla kişinin bilgilerini sunan çalışmalar ise biyografi sözlükleri olarak adlandırılır (Çelik, 2022; Ateş, 2022). Tarih ve özelde edebiyat tarihi için biyografi yazımı önem arz etmektedir. Hem önemli şahısları hem de tarihî veya edebî hadiseleri tahkik etmede biyografiler temel kaynaklardan biri olagelmıştır. Bu nedenle edebî şahsiyetlerin hayatlarına yer veren monografiler, antolojiler, ansiklopedik eserler ve biyografi sözlükleri artarak ve çeşitlenerek kaleme alınmıştır.

Çelik (2022) Cumhuriyet döneminden itibaren kaleme alınan biyografik eserleri dörde ayırır: Kaynak eserler, şair/yazar sözlükleri, biyografi sözlükleri ve ansiklopediler. Onlarca eseri tasnif ederek sunduktan sonra bu tür basılı eserlerin -hele ki hayatta olan isimleri ihtiva ediyorsa- kısa bir zaman dilimi içinde yetersiz hâle geldiğini vurgular. Buna bir çözüm olarak dijital veri tabanlarını sunar ve Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nü (TEİS) tanıtır. Bununla birlikte veri tabanı sayesinde farklı odak noktalarını esas alan çalışmaların da daha kolay yapılabileceğini ifade eder. Mesela Rıdvan Canım, *Başlangıcından Günümüze Edirne Şairleri* (1995), Arif Kaplanoğlu, *Bursalı Şair Yazar ve Ünlüler Ansiklopedisi* (1998), Hasan Kavruk-Metin Özer, *Geçmişten Günümüze Malatya Şairleri* (2006), Salih Okumuş, *Cumhuriyet Dönemi Ordulu Şairler Antolojisi* (2010), Ramazan Avcı, *Karacaoğlan'dan Günümüze Kahramanmaraşlı Şairler* (2015) gibi isimlerin doğum şehrine odaklanan çalışmaların artık daha kolay hazırlanacağını belirtir (16-21).

Birden fazla ismin biyografisini incelemenin yollarından biri de prosopografi yöntemiyle yapılmaktadır. Fransızca prosopographie teriminin Türkçe kullanımı olan prosopografi (veya prozopografi, prozopografya) metot açısından biyografiden ayrılmakla beraber yine de kişilerin hayatlarıyla ilgilenir (Çavdar ve Çelikkurt, 2020, 355). Prosopografi çoğunlukla “meslek veya konum itibarıyla tutarlı bir şekilde tanımlanabilen kişilerden oluşan bir grubun incelenmesini amaçlar.” (Eldem, 2009, 45). “Kolektif biyografi” veya “çoklu kariyer çizgisi analizi” olarak da isimlendirilen prosopografi, “tarihteki bir grup aktörün yaşamlarının ve ortak özelliklerinin kolektif bir inceleme yoluyla araştırılması”dır (Stone, 1972, 107; akt. Köse, 2020, 428). Yani “şahısların bireysel yaşamları değil, bir grubun üyesi olduklarına işaret eden ortak özellikleri” (Gerritsen, 2008, 164; akt. Köse, 2020, 428) prosopografi için değerlidir.

Birden fazla kişinin biyografisine yer veren sözlük, ansiklopedi gibi eserlerle prosopografinin farklı yönü de vurgulanmalıdır. Mesela Osmanlı tarih yazıcılığında, biyografi yazıları “tercüme-i hâl”; birden fazla kişinin biyografisi ise “terâcim-i ahvâl” adını alıyordu. Benzer biçimde şuara tezkireleri, *Şakayık-ı Numaniye* ve zeyilleri, *Hadikatü'l-Vüzerâ*, *Sefinetü'l-Vüzerâ*, Mehmed Süreyya Bey'in *Sicill-i Osmanî* adlı eseri ve Bursalı Mehmed Tahir Bey'in *Osmanlı Müellifleri* gibi eserleri benzer özelliklere sahip kişileri bir araya getiriyordu (Eldem, 2009, 45). Türk edebiyatı araştırmalarında önemli kaynaklar olan daha birçok biyografik ve ansiklopedik eser mevcuttur.¹ Bu eserlerde de ortak bir veya birden fazla özelliğe bağlı kalınarak esere dâhil edilen

¹ Bu noktada Çelik'in (2020) söz ettiği **kaynak eserler** [Mehmet Behçet Yazar, *Edebiyatçılarımız ve Türk Edebiyatı* (1938); Fuat Köprülü, *Türk Saz Şairleri* (1940), *Eski Şairlerimiz Divan Edebiyatı Antolojisi* (1934), *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar* (1919), *Türk Edebiyatı Tarihi*; İsmail Habip Sevük, *Türk Teceddüt Edebiyatı Tarihi* (1924), *Edebi Yeniliğimiz*, I-II (1931-1932); Pertev Naili Boratav – H. Vedat Fıratlı, *İzahlı Halk Şiiri Antolojisi* (1943); Vasfi Mahir Kocatürk, *Saz Şairleri Antolojisi* (1963); Ensar Aslan, *Doğu Anadolu Saz Şairleri* (1978). Hatıra türünde Yusuf Ziya Ortaç, *Bir Varmış, Bir Yokmuş: Portreler* (1960); Oktay Akbal, *Şair Dostlarım* (1964); Baki Süha Ediboğlu, *Bizim Kuşak ve Ötekiler* (1968); Mehmet Çınarlı, *Sanatçı Dostlarım* (1979); Halil Soyuer, *Anılarla Şairler Albümü* (1982)], **biyografi sözlükleri** [İbnülemin Mahmut Kemal İnâl, *Son Asır Türk Şairleri* (1930–1942); Nüzhet Ergun, *Türk Şairleri* (1936–45); İbrahim Alaettin Gövsa, *Türk Meşhurları Ansiklopedisi* (1933–6, 1946); Murad Uraz, *Orta Okuma Kitaplarında Yazıları Bulunan Şair ve Edeplerin Hayatı* (1939); Murat Uraz, *Resimli Kadın Şair ve Muharrirlerimiz* (1941); Murad Uraz, *XIII. Asırdan Sonra Avrupa Şair ve Edepleri*; Behçet Necatigil, *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü* (1960); Türker Acaroğlu, *Ortaokul ve Lise Türkçe-Edebiyat Kitaplarında Geçen Şair ve Yazarlar (Hayatları-Eserleri)* (1963) [genişletilerek 1967'de *Ozanlar ve Yazarlar*]; Seyit Kemal Karaalioglu, *Edebiyatımızda Şair ve Yazarlar* (1968, 1984); Şükran Kurdakul, *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü* (1971); Şemsettin Kutlu, *Metin Örnekleriyle Türkçe – Edebiyat Kitaplarındaki Şair ve Yazarlar* (1981); Ahmet Köklügiller, *Edebiyatımızda Şairler ve Yazarlar – Hayatları / Sanatları / Eserleri* (1989); Oktay Yivli, *Şairler ve Yazarlar* (2002); Hikmet Altunkaynak, *Türk Edebiyatında Yazarlar ve Şairler Sözlüğü – Türk Edebiyatında Kim Kimdir?* 2007)], **ansiklopediler** [İhsan Işık, *Yazarlar Sözlüğü* (Risale Yayınları, 1990)

isimler vardır, ancak her biri ayrı ayrı sunulmaktadır. Prosopografiyi bu tür eserlerden ayıran önemli özellikleri söz konusudur. Eldem (2009) bu durumu izah ederken şöyle demektedir:

“... söz konusu grubun niteliğini, dinamiklerini, evrimini, değişimini veya incelemeye değer bulunabilecek herhangi bir özelliğini analitik bir şekilde ele almak esastır. Bu anlamda, her ne kadar prozopografya ile biyografya arasında çok sıkı bir ilişki varsa da, aslında biyografyanın, özellikle bizde anlaşıldığı şekliyle, bazı temel özelliklerinin prozopografyaya ters düştüğünü, hatta bir ölçüde zarar verdiğini söylemek mümkündür.

Gerçekten de biyografya genellikle şu veya bu şekilde “meşhur” kabul edilen kişilerin üzerinde odaklanmaya meyilli olduğundan, çoğu zaman bu meyilden menkul olarak kişiyi gruptan, özeli genelden, istisnayı ortalamadan daha fazla önemsemek gibi bir özelliğe sahiptir. Hele biyografyanın methiye ile yerme arasında gidip gelerek bir türlü nesnellik kazanamadığı Osmanlı ve Türk geleneğinde gerçek manada prozopografik çalışmaların ortaya çıkmasındaki zorluk, hatta imkânsızlık daha kolay anlaşılacaktır.” (Eldem, 2009, 46).

Eldem’in (2009) tarih araştırmaları için söylediklerini edebiyat araştırmalarına uyarlayarak söylemek gerekirse, “bir sistemi anlamak için kişilerin özelinde veya kurumların genelinde kaybolmadan, mümkün olduğunca temsil edici ve tutarlı bir veri tabanına dayanarak o sistemin içinde yer alan kişilere toplu olarak bakabilmenin, tabir caizse bu kişilerin ‘profilini’ incelemenin” edebiyat birikimine katkısı son derece önemlidir (46).

Son dönemde dijital beşerî bilimlere yönelen yoğun ilgi ve teknolojinin sosyal bilimlerde çok daha işlevsel olarak kullanılabilir hâle gelmesi dijital platformların biyografi çalışmalarında oldukça elverişli bir ortam oluşturduğunu göstermiştir. Bu çalışma, Ahmet Yesevi Üniversitesi himayesinde hazırlanan Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü’nü (TEİS) temele alarak edebiyat ve biyografi ilgisini irdelemeyi amaçlamaktadır. Burada, çok sayıda ismin biyografisine çevrimiçi erişim imkânı sağlayan TEİS’in belirli ölçütlerle tarandığında nasıl sonuçlar verdiğini tespit etmek üzere prosopografik inceleme yapılmıştır. Karşılaştırmalı biyografi çalışmalarında TEİS’in önemli bir kaynak olduğu düşünülmektedir.

İSTANBULLU ÖĞRETMEN ŞAİRLERİN PROSOPOGRAFİK AÇIDAN İNCELENMESİ

Prosopografik incelemenin ilk aşaması incelenecek isimlerin seçilmesinde kullanılacak kriterlerin belirlenmesidir. Burada ortak özelliklerle birlikte incelenebilecek bir grubun belirlenmesi önemlidir (Köse, 2023, 441-442). Bu noktada bir kişi listesi belirlemekten ziyade araştırma sorularına cevap verebilecek yeterli bilgiye ulaşmayı sağlayan kaynakları hedeflemek gerekir. İncelemeye uygun kaynak malzeme belirlendikten sonra doğru isimlerin bulunması için de araç veya yöntemin de dikkatli biçimde belirlenmesi elzemdir (Verboven vd., 2007, 46; akt. Köse, 2023, 441) Bu nedenle edebiyat dünyasından isimlerin incelemesinde TEİS veri tabanı uygun bulunmuştur.

İncelemenin yapılabilmesi için dönem ve coğrafi alan sınırlaması da yapılmalıdır. Böylece hedef grup oluşturulduktan sonra araştırma soruları tespit edilmelidir. Bu sorular incelemenin hangi başlıklar altında yapılacağını da belirler. Verilerin analiz edildiği bu bölümlerde soruların cevabına dair değerlendirmeler ve sayısal veriler yer alabilir (Köse, 2023, 443-447). Bu çalışma, öğretmen şairlerin prosopografisini sunmak üzere belirli kriterler çerçevesinde tespit edilen isimleri incelemekte; yirminci asrın ilk çeyreğinde, Osmanlı Devleti’nden Cumhuriyet Türkiye’si’ne geçiş yıllarında İstanbul’da doğan ve farklı bölgelerde öğretmenlik yapmış şairlere odaklanmaktadır.

[genişletilerek Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi; tek cilt ve 3 cilt olarak, Elvan Yayınları, 200]. Aynı çalışma, Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi (2007); Tanzimat’tan Bugüne Edebiyatçıları Ansiklopedisi (2003-10), Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi (2002-2007)] ihtiva ettiği isimlerin biyografilerini sıralar.

Bu amaçla Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS) veri tabanında 1900-1923 tarihleri arasında İstanbul'da doğan isimler öğretmen, eğitimci, öğretim görevlisi, okutman, akademisyen, şair, şiir gibi kelimelerle taranmış; belirlenen kriterlere uyan 36 isim tespit edilmiştir. Tespit edilen isimler, doğum ve ölüm yılları, eğitim aldıkları kurumlar, TEİS'te bu isimlerle ilgili madde detayında görülen niteleyici bölüm, öğretmenlik yaptıkları kurumlar Tablo 1'de gösterilmiştir. Yeterli bilgiye ulaşılamayan kısımlarda tabloda "(Y)" işareti kullanılmış, farklı kaynaklardan tespit edilen bilgilerin başına "(Ek)" işareti eklenmiştir. İstanbullu öğretmen şairlerin eğitimle ilgili eserlerinin bir kısmı Tablo 3'te gösterilmiştir. Çalışma boyunca TEİS'ten alınan bilgiler için bir atıf yapılmamış, sözlükteki maddelerin bilgileri kaynakçada verilmiştir. Ancak farklı kaynaklardan elde edilen veriler hem tablolarda hem de ilgili bölümde gösterilirken kaynakları belirtilmiştir.

Elde edilen veriler prosopografik inceleme için tasnif edilmiştir. Böylece prosopografik incelemenin ilk aşaması olarak biyografik bilgilerin depolandığı bir bilgi havuzu oluşturulmuştur. İncelemenin ilk başlığı olan "İstanbullu öğretmen şairlerin eğitim ve meslek hayatları"nda İstanbullu öğretmen şairlerin hangi kurumlarda ve alanlarda eğitim aldıkları, bu kurumların hangi ülke, bölge veya şehirlerde bulunduğu; hangi ülke, bölge veya şehirlerde öğretmenlik yaptıkları, görev yaptıkları kurumların türleri ve bazılarının isimleri burada incelenmiştir. Öğretmen şairlerin öğretmenlik dışında dikkati çeken görevleri, çeşitli kurum ve kuruluş üyelikleri de bu kısımda özetlenerek Tablo 2'de aktarılmıştır.

Öğretmenlerin eğitim aldıkları kurum ve bölümlerde öğretmenlik mesleğine başlamadan önce bitirdikleri (bazen yarım bıraktıkları) kurum ve bölümler esas alınmıştır. Bununla birlikte aynı anda eğitim gördükleri veya değişiklik yaptıkları üniversite veya bölümler de zikredilmiştir.

Bir diğer husus, veri tabanında yer alan bazı kurumların isim değiştirmesiyle ilgilidir. Bu durumlarda kurumun bir adı tercih edilmiş, diğeri/diğerleri parantez içinde zikredilmiştir. TEİS'te ve/veya diğer kaynaklarda net olarak belirtilmeyen bilgiler için ise "(?)" işareti kullanılmıştır.

İncelemenin ikinci başlığı olan "Öğretmen şair mi şair öğretmen mi?" bölümünde elde edilen verilerin öğretmenlik ve şairlikle ilişkilerini tartışma amacıyla İstanbullu öğretmen şairlerin biyografileri ele alınmıştır. İstanbullu öğretmen şairlerin öğretmenlik ve şairlik bağlamında diğer meslekleri içinde öğretmenlik mesleğinin yeri; hangi türlerde edebî eserler kaleme aldıkları ve hangi tür eserleriyle tanındıkları hem TEİS'te hem de genel olarak Türk edebiyatı tarihi boyunca algılanış biçimine de ışık tutmuştur. Burada Tablo 1'de yer alan meslekleriyle ilgili kısım önem arz etmektedir.

İncelemenin üçüncü başlığı olan ve İstanbullu öğretmen şairlerin eserleri üzerinde durulan "İstanbullu öğretmen şairler ve eğitim" bölümü iki kısma ayrılmıştır. İlk kısımda Tablo 3'e yansıtılan veriler özetlenerek öğretmen şairlerin ders kitapları ve diğer eserlerinden söz edilmiştir. İkinci kısımda ise öğretmen şairlerin edebî ve fıkri eserlerindeki eğitim algısı tartışılmıştır.

İstanbullu öğretmen şairlerin eğitim ve meslek hayatları

İstanbullu öğretmen şairlerin ortak biyografilerinin tespiti için hangi üniversitelerde ve kurumlarda, hangi alanlarda eğitim gördükleri, hangi okullarda ve şehirlerde öğretmenlik yaptıkları önem arz etmektedir. Zira aşağıda görüleceği üzere bu bilgiler şairlerin hem meslek eğitimi hem de görev nedeniyle hangi bölgelerde bulunduğunu göstermektedir. Bu mekân bilgileri öğretmen şairlerin eğitim anlayışlarını hangi tecrübelerle şekillendirdiği konusunda ipuçları vermektedir.

Eğitim aldıkları kurumlar ve bölümler

İstanbullu öğretmen şairlerin çeşitli öğretmen okulları ve üniversitelerde eğitim aldıkları görülür. Bunun yanında dönemin şartları içinde lise eğitimini bitiren ve öğretmenlik sınavlarını kazanarak öğretmen olanlar da mevcuttur. Ayrıca Türkiye dışında eğitim alan öğretmen şairlere dair bilgilere de TEİS'te rastlanmaktadır.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun İstanbul Üniversitesi'nin (Darülfünun) edebiyat, felsefe, tarih, coğrafya, psikoloji, hukuk, tıp, diş hekimliği bölümlerinde eğitim görmüş olması dikkat çekicidir. Buna ek olarak diğer öğretmen şairlerin İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi ile Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi (DTCF), Gazi Eğitim Enstitüsü, Mülkiye Mektebi (1950 tarihli kanunla Ankara Üniversitesine bağlı Siyasal Bilgiler Fakültesi), Darülmüallimin (1924'ten sonra Yüksek Öğretmen Okulu), Edirne Öğretmen Okulu, Konya Öğretmen Okulu'nda eğitim aldığı görülür. Bazılarının İstanbul Sultanisi (İstanbul Erkek Lisesi), İstanbul Kız Öğretmen Okulu, Çapa Kız İlköğretmen Okulu ve Erenköy Kız Lisesi'ni bitirdikten sonra öğretmenlik mesleğine başladıkları belirtilir.

Türkiye dışında eğitim gören öğretmen şairlerin Cenevre Üniversitesi (Ekrem Reşit Rey), İngiltere Bath School of Drama (Nurettin Sevin), Fransa Dijon ve Lyon Üniversiteleri (Sabri Esat Siyavuşgil), İtalya'da Victorio Alfieri Yüksekokulu (Ali Kemal Balkanlı) ve Columbia Üniversitesinde (Ferhan Oğuzkan) bulundukları tespit edilmiştir. Paris Necip Fazıl Kısakürek'in dil eğitimi için kısa süreli bulunduğu bir mekândır.

Öğretmenlik mesleğinin farklı mesleklerle ve öğretmen olma girişimleriyle kesiştiği örnekler de mevcuttur. Esat Mahmut Karakurt diş hekimliği ve hukuk eğitimi dışında İstanbul Erkek Muallim Mektebi'nin öğretmen yetiştiren "Tatil Kursları"ndan (1925-26) öğretmenlik belgesi alarak öğretmen olur. Ahmet Hamdi Tanpınar bir yıl Halkalı Baytar Mektebi'ne devam ettikten sonra Darülfünun'un edebiyat bölümüne geçer ve aynı zamanda Yüksek Muallim Mektebi'ne devam eder. Nedim Ertürk ise Polis Koleji ve Polis Enstitüsü'nde okuduktan sonra bir süre öğretmenlik yapar.

Öğretmen şairlerin çoğunluğu öğretmen yetiştiren okullarda veya edebiyat bölümlerinde yetişmiştir. Ancak önemli sayıda hukuk eğitimi alan öğretmenlerin olması dikkat çekicidir. Öğretmen şairlerin eğitimleriyle ilgili TEİS'te yeterli bilgiye erişilemeyen maddeler de mevcuttur. Galip Naşit Arı, Nurettin Artam ve Halide Nusret Zorlutuna bunlardandır.

Öğretmenlik mesleğini sürdürdükleri şehir ve kurumlar

İstanbullu öğretmen şairlerin meslek hayatını üç kısımda değerlendirmek mümkündür. İlk olarak İstanbul'da ve Anadolu'nun çeşitli şehir ve kurumlarında öğretmenlik mesleğini sürdüren, bazı kurumlarda idarecilik yapan öğretmenlerin sayısı yüksektir. İkinci olarak yükseköğretim kurumlarında ve yurt dışında eğitim veren öğretmen şairler; üçüncü olarak ise az sayıda olmakla birlikte kurum dışı çalışmalarıyla öğretmen şairler karşımıza çıkmaktadır.

Ülke, şehir ve ilçeler

Öğretmen şairlerin büyük çoğunluğunun birden fazla şehirde görev yaptığı tespit edilmiştir. Bu durum öğretmenin talebi doğrultusunda veya talebi dışında olduğu gibi savaş şartları, sağlık sorunları gibi etkenler de mekân değişikliğine yol açmıştır.

TEİS veri tabanındaki bilgilere göre İstanbullu öğretmen şairlerin görev yerleri çoğunlukla İstanbul ve Ankara'dadır. Bu iki şehir dışında adı geçen ülke, şehir ve ilçeler şöyledir: Adana, Avustralya, Aydın, Bitlis, Bursa, Çayeli (Rize), Edirne, Erzurum, Eskişehir, Hasköy (Bulgaristan), Harmanlı (Bulgaristan), İzmir, İzmit, Karaman, Kars, Kayseri, Kıbrıs, Kırcaali (Bulgaristan), Kırklareli, Konya, Londra, Manisa, Malatya, Maraş, Nazilli (Aydın), Orta Anadolu (?), Osmaniye, Peştere (Bulgaristan), Rize, Samsun, Sarıkamış (Kars), Siirt, Urfa, Zonguldak.

Veri tabanında yer almamakla birlikte Amasya ve Tokat da İstanbullu şairlerin görev yaptığı şehirlerdendir.

Görev yapılan kurumlar

İstanbullu öğretmen şairler bulundukları şehirlerde genelde birden fazla kurumda çalışmışlardır. Bu durum farklı nedenlerden kaynaklanabilmektedir. Nihad Sami Banarlı gibi aynı anda birden fazla kurumda çalışan öğretmen şairler olduğu gibi aynı şehirde kurum değiştirenler de mevcuttur. İstanbullu öğretmen şairlerin görev yaptığı ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumları burada iki grup şeklinde tasnif edilmiştir.

İstanbullu öğretmen şairlerin görev yaptığı ilköğretim ve ortaöğretim kurumları:

Öğretmen şairlerin ortaöğretim kademesinde görev yaptığı okullar TEİS'teki taramaya göre bulundukları şehirler esas alınarak şu şekilde tespit edilmiştir:

İstanbul'daki liseler:

Alman ve Musevi liseleri (?), Feyz-i Âti (Boğaziçi) Lisesi, Fransız Saint Michel Lisesi, Galatasaray Lisesi, Haydarpaşa Lisesi, Işık Lisesi, İstanbul Çapa Kız Muallim Mektebi, İstanbul Erkek Lisesi, İstanbul Erkek Öğretmen (Muallim) Okulu, İstanbul Kız Lisesi, İstanbul Pertevniyal Lisesi, İstanbul'da çeşitli özel liseler (?), Jüstiniani Lisesi, Kabataş (Erkek) Lisesi, Kadıköy İtalyan Zükur İptidai Mektebi, Kadıköy Kız Lisesi (Kadıköy Lisesi), Kadıköy Lisesi, Kandilli Kız Lisesi, Kuledibi'nde Alliance Israélite, Kuleli Askerî Lisesi, Özel Aşyan İdadîsi, Özel Yüce-Ülkü Lisesi, Robert Koleji, Şişli Terakki Lisesi, Üsküdar Amerikan Kız Koleji.

Ankara'daki liseler:

Ankara Eğitim Koleji, Ankara Erkek Lisesi, Ankara Gazi Lisesi, Ankara Kız Lisesi, Ankara Lisesi, Ankara liseleri (?).

Diğer şehirler:

Adana Erkek Lisesi, Bursa liseleri (?), Düziçi Öğretmen Okulu (Osmaniye), Edirne Kız Öğretmen Okulu, Edirne Lisesi, Erzurum Lisesi, Eskişehir Lisesi, İzmir Amerikan Erkek Koleji, İzmir Erkek Lisesi, İzmir Kız Lisesi, İzmit Lisesi, Kars Lisesi, Kayseri Lisesi, Konya Lisesi, Malatya Lisesi, Savaştepe Öğretmen Okulu (Manisa), Zonguldak Çelikel Lisesi.

Öğretmen şairlerin ilköğretim kademesinde görev yaptığı okullar ise TEİS'teki taramaya göre Ortaköy Numune-i Hamidiye Mektebi¹, İstanbul Deniz Gedikli Okulu, Bitlis Ortaokulu (göreve başlanmamıştır), Samsun İnönü İlkokulu ile Sarıyer Ortaokulu olarak karşımıza çıkar.

Güney Bulgaristan'ın Peştere, Hasköy, Harmanlı ve Kırcaali Türk okulları da öğretmen şairlerden Ali Kemal Balkanlı'nın görev yaptığı kurumlar arasındadır.

Veri tabanında yer almamakla birlikte Adana Erkek Muallim Mektebi, Adana Kız Muallim Mektebi, Adana Orta Mektep, Alman Lisesi, Ankara Cebeci Ortaokulu, Amasya'da ilköğretim okulu (?), Beneberit Musevi Lisesi, Celal Bayar Lisesi (Kıbrıs Lefkoşa Erkek Lisesi - Kıbrıs), Çamlıca Lisesi, Davutpaşa Lisesi, Erenköy Lisesi, Fatih Hususi Hayriye Mektebi, İstiklâl Lisesi, Kız Teknik Öğretmen Okulu, Malatya Orta Mektebi, Tokat'ta ilköğretim okulu (?), Üsküdar Üçüncü Ortaokulu Vefa Lisesi de İstanbullu şairlerin görev yaptığı kurumlardandır (Tablo 1).

Öğretmen şairlerin lise ve öğretmen okullarında görev yaptığı, bu kurumlarda başta Türkçe ve edebiyat öğretmenliği olmak üzere tarih, psikoloji, felsefe, sosyoloji, İngilizce öğretmeni oldukları görülmektedir.

İstanbullu öğretmen şairlerin görev yaptığı yükseköğretim ve benzeri kurumlar:

Üniversite düzeyinde eğitimci kimliğini sürdüren öğretmen şairlerin üniversite, enstitü, akademi, konservatuar ve çeşitli yüksekokullarda görev aldığını söylemek mümkündür. Bu kurumlar ağırlıklı olarak İstanbul ve Ankara'da olmakla birlikte farklı yerler de mekân olarak tespit edilmiştir. İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmen şairlerin bir kısmı üniversite, enstitü, akademi, yüksekokul gibi kurumlarda da görev yapmıştır. Bazı öğretmen şairler ise ilköğretim ve ortaöğretimde hiç görev yapmamış, diğer kurumlarda çalışmıştır.

¹ Biyografideki yıl kontrol edilerek Darulmuallimin'le birlikte değerlendirilmelidir.

Ankara Devlet Konservatuvarı, Ankara Üniversitesi, Ankara Yüksek Devlet Konservatuvarı, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu, Gazi Eğitim (Terbiye) Enstitüsü, Güzel Sanatlar Akademisi (bugünkü Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi), Hacettepe Üniversitesi, Harp Akademisi, İstanbul Belediye Konservatuvarı, İstanbul Çapa Eğitim Enstitüsü, İstanbul Eğitim Enstitüsü, İstanbul Konservatuvarı, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu, Konya Yüksek İslam Enstitüsü, Mülkiye Mektebi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Yıldız Yüksek Teknik Okulu öğretmen şairlerin görev yaptığı kurumlardandır.

Söz konusu kurumların Edebiyat Fakültesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Ahmet Haşim Kürsüsü (Güzel Sanatlar Akademisi), Siyasal Bilgiler Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, İktisat Fakültesi, Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Enstitüsü ile Basın Yayın Yüksek Okulu öğretmen şairlerin görev yaptığı birimler arasındadır. Bu kurumlarda öğretim üyesi, öğretim görevlisi veya okutman olarak çalışan öğretmen şairler başta Türk dili ve edebiyatı olmak üzere diksiyon, fonetik, estetik, kompozisyon, kültür, Fransızca, İngiliz Filolojisi, Almanca, psikoloji, felsefe, sosyoloji, sanat tarihi, Türk medeniyeti, İslami Türk edebiyatı tarihi, tiyatro, dekor ve kostüm tarihi gibi alanlarda dersler vermiştir.

Londra'da enstitülerde Türkçe dersleri veren Yusuf Mardin ile Avustralya'da Sidney Macquarie Üniversitesinde çalışmış olan Fatma İrfan Serhan Türkiye dışında görev yapan öğretmen şairlerdir. Fatma İrfan Serhan, Türkiye'de kadınlara okuma yazma dersleri vermesi ve gönüllü olarak İngilizce öğretmesi bakımından da öğretmenlik açısından farklı bir konumdadır.

Öğretmen şairlerin dikkati çeken bazı görevleri

İstanbullu öğretmen şairlerin bazen öğretmenlik mesleğiyle ilişkili bazen de Türk siyasi tarihini etkileyen önemli görevlerde bulundukları görülmektedir. Ali Kemal Balkanlı ve İskender Cenap Ege'nin bakanlık görevleri yanında yine İskender Cenap Ege ile Ahmet Hamdi Tanpınar, Arif Nihat Asya, Yusuf Mardin ve Esat Mahmut Karakurt'un milletvekilliği bu tür görevlerdendir.

Öğretmen şairlerin doğrudan eğitimle ilgili görevlerinin de olduğu görülmektedir. Necmettin Halil Onan, 1942-1946 yıllarında Yükseköğretim Genel Müdürlüğü yapmıştır. Ferhan Oğuzkan'ın MEB Talim ve Terbiye Dairesi üyeliği, Ahmet Hamdi Tanpınar ve Necmettin Halil Onan'ın Maarif Vekâleti (Millî Eğitim Bakanlığı) müfettişliği; Hilmi Ziya Ülken, Sabri Esat Siyavuşgil, Sabahattin Kudret Aksal, Nihad Sami Banarlı gibi öğretmen şairlerin Millî Eğitim Bakanlığı veya belediyelerdeki çeşitli görevleri dikkati çekmektedir. Bazı öğretmen şairlerin Türkiye dışında elçiliklerdeki çeşitli görevleri de TEİS'te yer almaktadır.

Burada bahsi geçmeyen onlarca görev ve üyelik yanında İstanbullu öğretmen şairlerin birbirinden farklı onlarca meslek grubu ve görev dalında bulunmuş olduğu da ifade edilmelidir. Şairlikleri, öğretmenlikleri veya eserleriyle tanınan bu isimler Türkiye tarihini farklı açılardan da yansıtmaktadır. Ayrıca görev ve üyelikleri İstanbullu şairlerin çoğu zaman edebî kimliğinin şekillenmesine de etki etmektedir.

Tablo 2. *İstanbullu öğretmen şairlerin önemli görev ve üyelikleri*

Görev veya üyelikler	İsimler
Bakanlık	Ali Kemal Balkanlı, Hazine ve Maliye Bakanı İskender Cenap Ege, Turizm ve Tanıtma Bakanı, 1977
Milletvekilliği	Ahmet Hamdi Tanpınar, Maraş milletvekili, 1943 Yusuf Mardin, Mardin milletvekili, 1949 Arif Nihat Asya, Adana milletvekili, 1960

	İskender Cenap Ege, Cumhuriyet Senatosu, Aydın senatörü, 1961-80
	İskender Cenap Ege, Aydın milletvekili, 1977
	İskender Cenap Ege, Aydın milletvekili, 1983
	Esat Mahmut Karakurt, Cumhuriyet Senatosu, Urfa senatörü,
	Esat Mahmut Karakurt, Urfa milletvekili, 1954-66
Eğitimle ilgili görevler ve üyelikler	Hilmi Ziya Ülken, Maarif Vekaleti İstatistik Şubesi Müdürü, 1925
	Hilmi Ziya Ülken, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Tercüme Bürosu üyesi, 1926
	Necmettin Halil Onan, Maarif Vekâleti müfettişi, 1939
	Necmettin Halil Onan, Yükseköğretim Genel Müdürü, 1942-1946
	Ahmet Hamdi Tanpınar, Millî Eğitim Bakanlığı müfettişi, 1946
	Nurettin Artam, Türk Dil Kurumu yönetim üyeliği
	Sabri Esat Siyavuşgil, Şehir Tiyatrosu edebî heyeti, 1949-1953
	Sabri Esat Siyavuşgil, Meydan Larousse danışma kurulu üyesi
	Sabahattin Kudret Aksal, Çalışma Bakanlığı iş müfettişi, 1950-51
	Sabahattin Kudret Aksal, İstanbul Belediyesi müfettişi, 1952-1970 (sürekli değil)
	Sabahattin Kudret Aksal, İstanbul Belediyesi Konservatuvar Müdürü (1959), Şehir Tiyatroları Müdürü (1961), Şehir Operası Sanat Yönetmeni (1962)
	Sabahattin Kudret Aksal, İstanbul Belediyesi Yazı İşleri Müdürü ve İstanbul Belediyesi Sanat Müşaviri (1963-1968)
	Osman Sulhi Aksu, Adıyaman Emniyet Müdürü
	Nihad Sami Banarlı, Millî Eğitim Bakanlığı 1000 temel eser komisyonu
	Nihad Sami Banarlı, Millî Eğitim Bakanlığı çağdaş Türk yazarları komisyonu
	Ferhan Oğuzkan, MEB Talim ve Terbiye Dairesi üyesi
Türkiye dışındaki görevler	Ekrem Reşit Rey, Paris Büyükelçiliği ataşesi
	Yusuf Mardin, Londra basın ataşesi, 1957
	Yusuf Mardin, Londra Turizm ve Tanıtma Bürosu müdürü
	Yusuf Mardin, Washington Büyükelçiliği basın danışmanı, 1969
	Yusuf Mardin, Bonn Büyükelçiliği basın danışmanı

Öğretmen şair mi şair öğretmen mi?

İstanbullu öğretmen şairlerin sanat anlayışları ve sürdürdükleri meslekler içinde öğretmenliğin konumu prosopografik açıdan ortaya çıkacak durumun değerlendirilmesi açısından önem arz etmektedir. Bazı öğretmen şairlerin hayatında öğretmenlik birçok meslekten biri olarak karşımıza çıkar. Bazı öğretmenler için ise çalışma hayatlarının önemli bir kısmını veya tamamını ayırdıkları bir meslektir. Dolayısıyla öğretmenliğe yaklaşımlarını bu ayrım belirleyebilmektedir.

Bir diğer husus İstanbullu öğretmen şairlerin şiirle ve diğer edebî türlerle ilişkisidir. TEİS'teki verilere göre bazı şairler öğrencilik yıllarında veya sonrasında sınırlı çerçevede şiirle ilgilenmiştir. Bazılarının da diğer edebî türlerde verdikleri eserler ve yaptıkları çalışmalar arasında şiir öne

çıkılmamaktadır. Ancak öğretmen şairlerden şiirle yakından ilgilenmiş veya şairliğiyle anılan isimler de mevcuttur.

İstanbullu öğretmen şairlerin eğitimci kimlikleri bazen uzun soluklu bazen de kısa süreli olmuştur. Bazı öğretmen şairlerin hayatında öğretmenlik geçici bir meslek olarak karşımıza çıkmaktadır. Polis Koleji ve Polis Enstitüsü'nde okuyan Nedim Ertürk bunlara bir örnektir. Ertürk'ün bir şiir kitabı bulunmaktadır. Osman Sulhi Aksu ise Ertürk gibi emniyet teşkilatında görev almış olmakla birlikte daha uzun süre öğretmenlik yapmış ve şiirle daha çok ilgilenmiştir. Şairliği ve diğer edebî, fikrî eserleriyle tanınan Necip Fazıl Kısakürek ise uzun yıllar bankacılık, ardından gazetecilik yaptı. Öğretmenlik onun için de kısa süreli oldu.

İstanbullu öğretmen şairlerin çoğunluğu için öğretmenlik mesleği diğer meslekleri içinde önemli konumdadır¹. Bu isimler şöyle sıralanabilir: Ahmet Hamdi Tanpınar, Arif Nihat Asya, Behçet Necatigil, Cavidan Tümerkan, Cevdet Kudret Solok, Ebed² Mahir Yalnız, Ekrem Reşit Rey, Emine Memduha Özyürek, Ercümen Behzad Lav, Esat Mahmut Karakurt, Fatma İrfan Serhan, Ferhan Oğuzkan, Galip Naşit Arı, Halide Nusret Zorlutuna, Hilmi Ziya Ülken, Hüseyin Nihal Atsız, İskender Cenap Ege, Lemia Balı, Mustafa Celal Emrem, Necmettin Halil Onan, Nihad Sami Banarlı, Nurettin Artam, Nurettin Sevin, Rakım Çalapala, Reşad Ekrem Koçu, Sabahattin Kudret Aksal, Sabri Esat Siyavuşgil.

İstanbullu öğretmen şairlerin büyük çoğunluğu şiire ciddi bir mesai ayırmış, hem eser vererek hem de şiir anlayışları ve şair çevreleriyle dikkati çekmişlerdir. Bunlardan en tanınmış simalar Ahmet Hamdi Tanpınar, Halide Nusret Zorlutuna, Necmettin Halil Onan, Arif Nihat Asya, Necip Fazıl Kısakürek ve Behçet Necatigil'dir. Mustafa Celal Emrem, Nurettin Artam, Galip Naşit Arı, Sabahattin Teoman, Yusuf Mardin, İskender Cenap Ege, Orhan Murat Arıburnu, Cavidan Tümerkan ve Nedim Ertürk de şiir türünde eserler yayımlamıştır.

İstanbullu öğretmen şairler arasında daha çok roman veya tiyatro türünde çalışmalarıyla öne çıkan isimler de mevcuttur. Esat Mahmut Karakurt, Ali Kemal Balkanlı buna örnek verilebilir. Ekrem Reşit Rey, Sabahattin Kudret Aksal ve Ercümen Behzad Lav hem şiirle hem tiyatroyla anılan isimlerdir. Süreli yayınlarda çıkan şiirleri olsa da Fatma İrfan Serhan'ın şiir kitabı yoktur, ancak iki roman ve eski eşi Kemal Tahir'in mektuplarını yayımlamıştır. Gençliğinde Nâzım Hikmet gibi şairlerle aynı ortamı paylaşması, bu tanışıklık vesilesiyle Kemal Tahir'le evlenmiş olması, yurt dışında çalıştıktan sonra kadınlara okuma yazma dersleri vermesi ve gönüllü olarak İngilizce öğretmesi çevresini ve edebî, toplumsal ilgilerini yansıtmaya açısından dikkat çekicidir.

Öğretmen şairlerden araştırmaları ve fikrî yazılarıyla öne çıkanlar arasında Nihad Sami Banarlı, Hilmi Ziya Ülken, Sabri Esat Siyavuşgil, Cevdet Kudret Solok ve Hüseyin Nihal Atsız özel bir konumdadır. Nurettin Sevin, Reşad Ekrem Koçu, Ebed Mahir Yalnız, Ali Kemal Meram ve Rakım Çalapala da şiir dışındaki çalışmalarıyla öne çıkmaktadır. Bu isimlere ek olarak Lemia Balı, Emine Memduha Özyürek, Ferhan Oğuzkan ve Necdet Rüştü Efe özellikle çocuk edebiyatı ve eğitimine eğilen İstanbullu öğretmen şairlerdendir.

İstanbullu öğretmen şairlerin ders kitapları, edebî eserleri ve eğitim konulu çalışmaları

Öğretmen şairlerin eğitimle ilgilerini eserlerine yansıtmaya biçimleri farklılık arz etmektedir. Öğretmen şairlerin edebî ve fikrî eserlerinde iyi öğretmeni ve iyi eğitimi anlattıkları eserleri mevcuttur. Ayrıca kaleme aldıkları didaktik eserler ve bunlarda tercih ettikleri üslup da onların eğitimci yönü bakımından önemli unsurları ihtiva eder.

İstanbullu öğretmen şairlerin ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim öğrencileri için ders kitabı niteliğinde eserler kaleme aldıkları görülmektedir. Kaleme alınan kitaplar öğretmen şairlerin bazen

¹ TEİS'te Necdet Rüştü Efe, Nurettin Artam, Ali Kemal Meram, Sabahattin Teoman, İskender Cenap Ege, Orhan Murat Arıburnu, Nedim Ertürk ve Osman Sulhi Aksu'nun öğretmenlik yaptıkları kurum bilgileri son derece yetersizdir.

² TEİS'te isim hatası söz konusudur, "Edeb" şeklinde yazılmıştır, doğrusu "Ebed" veya "Ebet" olmalıdır.

uzmanlık alanlarında bazen farklı dallardadır. Öğretmen şairlerin kaleme aldığı bazı eserler onların ders verdikleri kurum ve alanlarda tespit ettikleri eksikler veya onlara tevdi edilen görevler vesilesiyle kaleme alınmıştır.

Tablo 3'te görüleceği üzere Ali Kemal Balkanlı, Nurettin Artam, Nurettin Sevin, Ahmet Hamdi Tanpınar, Hilmi Ziya Ülken, Necmettin Halil Onan, Reşad Ekrem Koçu, Sabri Esat Siyavuşgil, Cevdet Kudret Solok, Nihad Sami Banarlı, Rakım Çalapala, Emine Memduha Özyürek, Ali Kemal Meram ve Ferhan Oğuzkan çocukluk çağından üniversite seviyesine kadar çeşitli ders kitapları kaleme almışlardır.

İstanbullu öğretmen şairlerden Ekrem Reşit Rey, Necdet Rüştü Efe, Halide Nusret Zorlutuna, Reşad Ekrem Koçu, Cevdet Kudret Solok, Galip Naşit Arı, Rakım Çalapala, Lemia Balı, Emine Memduha Özyürek ve Fatma İrfan Serhan'ın çocuk edebiyatı alanındaki eserleri çocuklar için kaleme alınan masal, hikâye, roman, tarihî roman, şiir, oyun, gezi yazısı ve hatıra türlerindedir.

Birkaç roman yanında çok sayıda masal ve hikâye yazan Emine Memduha Özyürek çocuk edebiyatı alanına eğilen öğretmen şairlerdendir. Emine Memduha Özyürek'in 1948 yılında İstanbul'da eşiyile kurduğu Özyürek Yayınevi'nde çocuklar için yayın yaptığı bilinmektedir. Öte yandan *Sınıf Bilgisi* dergisinde Emine Memduha Özyürek ilkökul öğrencilerine hitaben eğitici yazılar kaleme almaktaydı. Özyürek'in onlarca eserinin yer aldığı, eşiyile kurdukları Özyürek yayınevi hâlâ çocuk edebiyatı eserleri yayımlamaktadır (Özyürek, t.y.).

Öğretmen şairlerin edebî ve fikrî eserlerinde eğitim algısı

İstanbullu öğretmen şairler edebî ve fikrî eserlerine eğitim anlayışlarını çoğu zaman yansıtmışlardır. Ancak hem eğitim anlayışlarını hem de eserlerindeki vurguyu zaman zaman dönemin siyasi yapısı ve öğretmen şairlerin ideolojik tutumları etkilemiştir. İstanbullu öğretmen şairler eserlerinde ve diğer çalışmalarında bir taraftan çocuk, genç ve yetişkinlere rol model çizmeye gayret ederken diğer taraftan eğitimin gerekleri, eğitim müfredatı ve Türk eğitim sistemi hakkında değerlendirmelerde bulunmuşlardır.

Halide Nusret Zorlutuna'nın öğretmenlik ve eğitimle ilgili görüşleri, eserlerine yansıyan eğitim anlayışı (Yazıcı, 2015) veya bir çocuk romanı olan *Büyük Anne* (1971), çocuklar için yazdığı şiirler ve anılarında aktardığı görüşler bağlamında dikkati çekmektedir (Ay, 2009, 118-155). Zorlutuna'nın öğretmenlik mesleğine bakışı; eserlerinde aile içinde kadın ve çocuğun eğitimi, öğrenci eğitiminde okulların ve eğitimcilerin rolü, meslek kazanımları ve din eğitimi de öne çıkan konulardandır (Erdal, 2005, 356-428.). TEİS'te Zorlutuna'nın kimi şiirlerinde "bir öğretmen duyarlılığı ve sorumluluk hissi" olduğu vurgulanır (Türk, 2020, 20 Aralık).

Hilmi Ziya Ülken'in *Eğitim Felsefesi* (1967) adlı eseri başta olmak üzere çeşitli eserleri ve yazıları eğitim anlayışını ortaya koymaktadır (Bkz. Kayışlı, 2012, 45-99). Ülken'in eğitimin öğretmen, öğrenci ve okul unsurlarına bakışı, ona göre eğitimin sorunları ve bunlara yönelik çözüm önerileri bu açıdan önemlidir (Tuncer, 33-44; Kayışlı, 2012, 155-184). Eğitim felsefesi anlayışı bağlamında eğitim ve akıl ilişkisi; eğitimin işlevleri; eğitimin paydaşlarının eğitimle ilişkisi; okul biçimleri; değer, sanat, din, dil ve demokrasi eğitimi; beden eğitimi; eğitimde yaş; örgün eğitim; kültüre dayalı eğitim; yerli müfredat meselesi Ülken'in eserlerinde öne çıkan konulardır (Güleç, 2022, 41-56; Kayışlı, 2012; Uysal, 2004, 40-159; Akdağ, 2005).

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eğitimci yönüne odaklanan Uslu (2019) dönemin eğitim sistemi hakkındaki fikirleri, edebiyat eğitimi anlayışı ve derslerine yansıyan eğitim anlayışı etrafında Tanpınar'ın görüşlerini ele almaktadır. Tanpınar'ın eğitimde verimliliğe yönelik eleştirileri, ülkenin tamamını eşit sayan yaklaşımdan ziyade bölgelere ayırarak ihtiyaçlara uygun farklı eğitim programları oluşturma teklifi dikkat çekicidir. Tanpınar özellikle üniversite ve lisede her alanda geniş bir uzman kadroya ihtiyaç olduğu görüşündedir (24-27). Tanpınar'ın Orhan Okay, Mehmet Kaplan, Fuat Bayramoğlu gibi öğrencileri genel olarak onun dağınık ama edebî zevk ve bilgiyi aktaran bir ders anlatış biçimi olduğunu belirtir. Belirli bir kaynağa bağlı kalmadan edebiyatı diğer

sanatlarla ilişkilendirerek geniş boyutlu bir ders çerçevesi olduğunu da öğrencileri ifade etmektedir (34-48).

Necip Fazıl Kısakürek pek çok yazısında eğitimle ilgili görüşlerini, mevcut sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini dile getirmiştir (Düzce, 2019) Taşdelen'e (2 Mart 2017) göre Kısakürek'in eğitimle ilgili görüşlerinin genel çizgilerini; "şahsiyet eğitimi", "düşünme eğitimi" ve "millî eğitim" temasıyla şekillenen idealist eğitim anlayışını *İdeolocya Örgüsü*'nde bulmak mümkündür. Bu bağlamda Taşdelen şu ifadeye çalışmasında yer vermiştir:

"Necip Fazıl bu eserinde teorik çerçevede kalarak doğrudan eğitimin ne olduğunu, insan dünyasındaki yeri ve anlamıyla sorgulamanın yanında normatif bir yaklaşımla eğitimin nasıl olması, nasıl yapılması gerektiği konusunda da ilke ve kurallar koymaya çalışmıştır. Bu nedenle İdeolocya Örgüsü'nde programın amaçlarından içeriğine, eğitim öğretim yaşından ölçme değerlendirme sorununa kadar birçok konuda görüşe rastlanabilir." (Taşdelen, 2017, 2 Mart)

Şiirleri, senaryoları, yönetmenlik ve oyunculuğuyla tanınan Orhan (Orhon şeklinde de kullanır) Murat Arıburnu da bir öğretmendir (Özer, 2023, 4-14). Orhan Murat Arıburnu 1982'de Berlin'den Müslim Çelik'e gönderdiği bir mektubunda şöyle çağrıda bulunur ve öğretmenlik mesleğinin öneminden söz eder:

"Sen neden buralarda değilsin? Senin gibi gerçek yurtsever öğretmenlere buradaki çaresiz kalmış çocuklarımızın o kadar ihtiyacı var ki. Eğitim Bakanlığı ile bir ilişki kurmayı görev saymalısın." (Özer, 2023, 119)

Behçet Necatigil, şiirlerinde ve çevirdiği radyo oyunlarında da öğretmen, öğrenci, eğitim sistemi ve unsurları gibi hususları aktarır (Bıyıklı, 2021, 32-69). Düz yazılarında, röportajlarında ve konuşmalarında da eğitim meselesine geniş bir yer ayırır (69-97). Mektuplarında eğitimle ilgili söz ettiği hususlar ise Bıyıklı'ya (2021) göre daha çok kendi meslek tecrübeleri üzerinedir (97-118).

Nihad Sami Banarlı'nın yetiştirdiği yüzlerce öğrencisine dil, edebiyat ve diğer alanlarda bilgi sunmanın yanında "zarafeti, çelebiliği, kibarlığı ile de öğrencilerine hep örnek" oluşuna dikkat çekilmektedir. TEİS'te "Bu eğitimci zihniyeti ile döneminin en başarılı ders kitaplarını hazırlamış, öğretmenliği dört duvar arasında kalmayarak bütün Türkiye sathına yayılmıştır" ifadeleriyle Banarlı'nın meslek anlayışı vurgulanmıştır.

Nihad Sami Banarlı'nın başta dil ve edebiyat olmak üzere sosyal ve siyasi hayatı içine alan pek çok alanda bir eğitimci kimliğiyle hareket ettiği bilinmektedir (Gökçeli, 2007). Bazı eserlerini, kimi köşe yazılarını özellikle gençleri eğitmek, yetişkinleri ve devlet büyüklerini yönlendirmek üzere kaleme almıştır (Koçyiğit, 2023).

Çocukların ve gençlerin yönlendirilmesi İstanbullu öğretmen şairlerin son drece özen gösterdiği bir alandır. Banarlı'ya benzer biçimde Necmettin Halil Onan ders kitabı ve inceleme niteliğinde eserleri yanında, yabancılaşma etkisinden korumak için çocuklar ve gençler için dilbilgisi kitapları yazmıştır. 1934'te eşi Ahter Onan'la hayat okulları ve öğretmen okullarındaki öğrenciler için kaleme aldığı kitap bunlardan biridir. Ayrıca ilk ve ortaokullar için yazdığı eserleri de mevcuttur (Çolak, 2022, 18). Necmettin Halil Onan 1977'de yayımlanan tek romanı olan *Kolejli Nereye?* (tefrika edildiği 1932'de *İşleyen Yara*) adlı eserinde eğitime yönelik tecrübesini ve eleştirisini sunmuştur. Türkiye'deki yabancı menşeli okullarda verilen eğitimi eleştiren ve bu eğitimin sakıncalarına işaret eden Onan, gerçek bir olaydan yola çıkmış; öğretmenlik yaptığı İzmir Erkek Koleji'ndeki iki öğrencinin din değiştirerek Amerika'ya kaçmak istemelerinden etkilenmiştir. Eserde millî duygularını yitirerek din değiştiren bu iki öğrencisinin yalnızlık ve boşluğa düşüşünü işlemiştir.

Millî duyguların kaybedilmemesi veya güçlendirilmesi konusunda İstanbullu öğretmen şairlerin birçoğunun ortak görüşe sahip olduğu görülmektedir. Buna bir diğer örnek Arif Nihat Asya'dır. Asya'da öğretmenlik mesleğiyle şairlik arasındaki sıkı ilişki kendini göstermektedir. Çok sayıda eseri ve öğrencisi olan Asya, şiirlerinde toplumsal ve dinî konular yanında "vatan ve millet sevgisi, tarih ve mâzi, bayrak ve istiklâl, Türk büyükleri, hikâye ve efsane kahramanları" gibi millî unsurları işlemiştir (Yıldız, 2020).

Arif Nihat Asya'nın bir öğretmen şair olarak özellikle Adana, Edirne ve Kıbrıs'taki çalışmaları onun eğitim anlayışını göstermektedir. Zira Asya sadece görev yaptığı okullarda öğrencilerini değil aynı zamanda okul dışında hem öğrencilerine hem de halka millî bilinci aşılama çalışmıştır (Yıldız, 2023, 31-39; Tepebaşı, 2022, 44). Asya sanatını cemiyete borcu olarak değerlendirirken şöyle demektedir:

“Gündelik sanatla uğraşacak adam değildim... lâkin sanatın da cemiyete ve halka borcu olduğunu düşündüm. Yazdım, konuştum.. Belki ileri gittiğim de oldu. Fakat memleketin en yüksek kürsülerinden memleketime hakaret ve arkadaşlarıma küfretmedim.. Ve dil yalancılığı da, kalem yalancılığı da yapmadım!

...

Şerefli bir milletin çocuklarını yetiştirmekte zevk buldum..” (Asya, 2005, 294).

Arif Nihat Asya muhalif kimliğinden söz ettiği “Berat” başlıklı yazısında bu ifadelere yer vermektedir. Muhafız tutumunda cemiyeti ve gençleri düşünerek hareket ettiğini belirtmesi eğitimci kimliğinin de bir yansıması olarak düşünülmelidir.

Millî duygular Hüseyin Nihal Atsız'ın da öğretmen kimliğini şekillendiren temel unsurlardan olmuştur. Onun yazı ve çalışmalarında olduğu kadar derslerinde de Türkçülük düşüncesi öne çıkar, güçlü bir Türkiye için ahlakı yüksek bir gençlik yetiştirmeyi gerekli görür. Atsız hem ailede hem okulda eğitimle ilgili fikirlerini çeşitli yazılarında sunmuştur. Kız çocuklarının eğitime, kadın öğretmen modellerine ayrıca vurgu yapmaktadır. Okullarda hangi kademelerde hangi derslerin nasıl verilmesi gerektiği konusunu da tartışmıştır. (Güntürk-Berber, Yaz 2019, 316-320; Güntürk, 2018, 52-59). Atsız'ın öğretmenlik görevine devam etme süreci ve yayıncılık girişimleri siyasi görüşleri nedeniyle kesintiye uğrar, farklı görevlere alınır veya farklı okullara tayin edilir (Tekin, 2015, 37-44). Atsız'a benzer biçimde Ali Kemal Meram'ın da Türkçülük düşüncesini işlediği şiir, öykü, roman ve tarihî inceleme türlerinde eserleri mevcuttur.

İstanbullu öğretmen şairlerden Rakım Çalapala çocuk edebiyatı alanında eserler kaleme almış, çocuk dergileri çıkarmış ve ders kitapları yazmış olan İstanbullu öğretmen şairlerden biridir. Bununla birlikte Karaçam (2011) Rakım Çalapala'nın yetişkinler için yazdığı eserlerinde “iyi rol-model sunmaya” ve “yeni nesle örnek oluşturmaya” özen gösterdiğini de belirtmektedir (Karaçam, 2011, 31).

İstanbullu öğretmen şairlerin çocuk edebiyatı türündeki eserlerinin ciddi bir yekûn tuttuğunu belirtmekte fayda var. TEİS'te Rakım Çalapala'nın çocuk edebiyatı ürünleri kaleme alması 1928'de alfabenin değişmesiyle ilişkili biçimde değerlendirilmiştir. Çalapala için sözü edilen bu durumu hem çocuk edebiyatı ve eğitimi alanında eser veren hem de gençlere rol model sunma çabasında olan diğer İstanbullu öğretmen şairlerde de görmek mümkündür. Özellikle alfabe değişiminin hemen ardından okuma yazma seferberliği ilan edilmesi de Cumhuriyet dönemi yazar ve şairlerinin çocuk edebiyatına eğilmesi sonucunu güçlendirmiştir (Avcı, 2013; Kara, 2020). Millî duygulara yer veren ve konusunu tarihten alan çocuk edebiyatı eserlerin de sayısı bu dönemde artış göstermiştir.

Bu noktada Galip Naşit Arı da örnek olarak üzerinde durulabilecek öğretmen şairlerdendir. Arı'nın alfabe değişiminin ardından dağılan Yedi Meşale grubunda yer aldığı bilinmektedir. Hızlı bir biçimde Cumhuriyet'in beklentilerini gerçekleştirme hedefleyerek Cumhuriyet ideallerine uygun nesiller yetiştirme sorumluluğunu sahiplenmiştir. Böylece dönemin birçok öğretmeni gibi “kanonik” eserler kaleme almıştır. TEİS'te Arı'nın tutumunun eserlerine yansıma biçimi şöyle aktarılmıştır:

“Şairin, Atatürk'ün önderliğinde hazırlanan Türk Tarih Tezi doğrultusunda kaleme aldığı eserlerinde, Atatürk ilke ve inkılaplarına, Atatürk'ün şahsına bağlılık göze çarpan özelliklerdir. Örneğin Atatürk'e kutsiyet kazandırılan ve Millî Mücadele tarihinden itibaren, ülkenin ilk onlu yıllarının değerlendirildiği, 1933 tarihli Destan isimli tiyatrosunda şair, iç ve dış düşmanlara karşı verilen mücadele sonunda gelen kurtuluşu da ulvileştirir. Bir perdelik tiyatronun konusunda, öğrencilerin en ünlü kahramanı seçmeleri ve nihayetinde Mustafa Kemal Atatürk üzerinde

birleşmeleri vardır. Özellikle ilköğretim döneminde çocuklara millî bilincin ve "Türklüğün ebedi güneşi" (Gülbay 2018) olarak değerlendirdiği Atatürk'e karşı sevgisinin aşılması adına Destan, tezli bir eser olarak dikkati çeker.

Bunlar dışında şair, belirli gün ve haftalara dair şiirleri, aile sevgisi, eğitim ve değeri, mesleğin değeri, tabiatın önemi, temizlik, hayvan sevgisi gibi konularda eserler verir. Çocuklara doğru bir dil eğitimi vermek konusunda da önemli sorumluluk yüklenir. İlkokul çağındaki çocuklara davranış ve rol kalıpları yanında, sanat zevki ve estetik duygusu aşılamak ve şiire dair bir birikim de oluşturmak gayesiyle kaleme aldığı eserleri, çoğunlukla estetik değeri düşük ve zayıf ürünlerdir. Buna rağmen çocuklara dair antolojiler içerisinde ve ünite hazırlıklarında şairin eserlerine yer verilir.

Şairin çocuklara millî ve sosyal hayatı öğreten şiirleri vardır."

Galip Naşit Arı'nın Pazarören Köy Enstitüsü'nün girişinde bulunan "Bozkırı baştanbaşa yeşille öreceğiz / Tanrı'nın geç kaldığı işi biz göreceğiz" mısraları onun gayretinin yönünü özetlemektedir. Arı'nın bugün hâlâ yayımlanan veya ders kitaplarında yer bulan çocuk edebiyatı ve eğitimi alanında eserleri mevcuttur.

Çocuk edebiyatına yönelik, Necdet Şükrü Efe'de farklı siyasi nedenlerdendir. Efe'nin şiir, roman, hikâye, masal ve fıkra gibi türlerde eserleri bulunsu da 1940'larda kaleme almaya başladığı çocuk edebiyatı ürünleri 1960 itibarıyla artış göstermiştir. Bu süreçte onun CHP'den DP'ye geçerek eleştirilerini ifade etmesi, ardından 1960 ihtilali sonrası çeşitli davalarda tanık olarak dinlenmesi gibi hususlar çocuk edebiyatına ağırlık vermesi sonucunu doğurmuştur (Aydemir, 2008, 11).

Necdet Şükrü Efe'nin çocuk edebiyatı alanındaki eserlerinde eğlendirerek öğretme amacı güttüğü belirtilmektedir. Resimlerle süslenmiş çocuk hikâye kitapları, *Türk Çocuklarının Ülkeleri* adlı şiir kitabı ve *Nasreddin Hoca* adlı fıkra derlemesi de çocuklar için kaleme aldığı eserlerinden bazılarıdır (Aydemir, 2008, 112-116). Aydemir (2008) Necdet Şükrü Efe'nin eserlerinden şöyle söz etmektedir:

"Bu eserlerde çocukların temel bilgilerle donanmasına, yaşadığı çevreyi, doğayı tanımaya kılavuzluk etme amacını görürüz. Bu eserlerinin resimli oluşu da bu yönde atılmış bir adımdır. Efe, çocuk kitaplarını da manzum halde ve genellikle dörtlüklerle meydana getirmiştir." (11)

Necdet Rüştü Efe'nin yazdığı *Tanyeri* ve *Altın Bilezik* adlı çocuk oyunları da eğitim amacı taşır. *Tanyeri*'nin girişinde "Sayın Öğretmenlere" başlığını taşıyan bölümde bu amacı şöyle dile getirmektedir:

"Okullarda yapılacak müsamerelerde temsil edilebilecek piyesler bulmak hususunda öğretmenlerimiz zorluk çekmektedirler. Hem bu ihtiyacı karşılamak hem de çocuklarımıza küçük yaştan tayyareciliği sevdirep onlara bu hevesi aşılamak için yazılan bu ufak aparat ortaokullarda kolaylıkla sahneye konur ve bir yurt vazifesi başarılmış olur." (Efe, 1942; akt. Aydemir, 2008, 109-110).

İstanbullu öğretmen şairlerin eğitimle ilgili eleştirilerini bazen fikrî eserlerinde bazen de edebî eserlerinde sunduğu görülmektedir. Cevdet Kudret Solok'un *Sınıf Arkadaşları*, *Havada Bulut Yok* ve *Karınca Tanırsınız* adlı romanlarını ideal öğretmen kavramı etrafında inceleyen Bodur (2023) eğitimin sorunlarını kişiler ve olaylar üzerinden nasıl işlediğini tartışmaktadır. Buna ek olarak Solok eğitimle ilgili yazılarını *Benim Oğlum Binâ Okur: Eğitim Üzerine Denemeler* (1983)'de toplamıştır. Solok bu eserde yer verdiği "Medreseye Doğru", "Terazili Din Bilgisi", "Yeni Edebiyat Programları", "Don Kişot'tan Hamzanameye" gibi denemelerde hem eğitim sistemini ve ders kitaplarını hem de kimi isimlerin eğitim anlayışlarını eleştirmiştir (Soydaş, 2020, 401-402).

Uzun yıllar köşe yazıları kaleme alan Sabri Esat Siyavuşgil eğitimin hemen her konusu üzerine yazmıştır. Çalmaz (2013) Siyavuşgil'in bu tür yazılarını devlet eliyle Fransa'da eğitime gönderildikten sonra İstanbul Üniversitesinde atandığı birim olan Psikoloji-Pedagoji alanında ihtisasını sürdürmesiyle ve dönemin eğitim tartışmalarında iktidarın görüşlerini yansıtmalarıyla ilişkilendirir (108-111). Siyavuşgil'in 1950'lerdeki eğitim seferberliğiyle uyumlu biçimde fikirler sunduğu da görülmektedir. Özellikle okuryazarlık oranına dair eleştirileri söz konusudur (Çalmaz,

2013, 118-123). *Psikoloji ve Terbiye Bahisleri* (1940) ve *Muhit ve Terbiye* (1941) Sabri Esat Siyavuşgil'in yazılarını topladığı eserleridir.

Cumhuriyet sonrasında dönem dönem planlanan okuma yazma seferberliğinin İstanbullu öğretmen şairler özelindeki bir örneği de Esat Mahmut Karakurt'tur. Karakurt'un kendini edebiyatçı görmeyerek "okuma yazma seferberliğine katkıda bulunma" niyetiyle eserler kaleme aldığını söylemesi dönemin etkisini göstermektedir (Yücel, Temmuz-Ağustos 2009, 7-8; Akbal, 22 Temmuz 1977, 2; akt. Key, 2019, 18-19).

Ercümen Behzad Lav'ın da kimi eserlerinde eğitime dair görüşlerini bulmak mümkündür. Ulu (2018) Lav'ın eserlerindeki eğitimi-egitimsiz çatışmasını vurgularken "Galatalı Arap Memet ve Basralı Aptullah", "Zambo'ya Gelen Mektuplar", "Baba Evi", "Elimizi Beyazlar Sıkamaz Ki" şiirleri ile *Karagöz Stepte* oyunundan örnekler verir. Ercümen Behzad Lav'ın şiirlerinde eğitimin üst sınıfa mahsus, alt sınıflar için bir lüks olduğu eleştirisi, sosyal ve siyasi baskı veya yönlendirmelerin eğitimle ilişkisini irdelediği görülür. *Karagöz Stepte* adlı oyun ise mektep-medrese, geleneksel-modern eğitim tartışmalarını sürdürür (55-58). Eleştirinin dozunun ne kadar yüksek olduğuna aşağıdaki bölüm sadece bir örnektir:

"T: Biz mektepte,/ Elif – ese – ennî/ Bê – kese – bennî/ Cim – karnında/ Öğrenmedik,/ Bak bunları öğrendik:/ Açıldı Bozkırın gözü:/ Özü bulundu fabrikanın!/ Durmadan kışın, yazın,/ Kazın – çocuklar – kazın!/ Tepeler – tamtakır –/ Bu tamtakır tepelerde,/Doğuyor demir – şehir./ Toprağın dibi – demir!/ toprağın dibi – bakır!.." (Lav, 2005, 585; akt. Ulu, 2018, 66).

SONUÇ

Bu çalışma, öğretmenlik mesleğinin Türk edebiyatı araştırmalarındaki rolüne odaklanarak biyografi çalışmalarında dijital veri tabanlarının ve prosopografi yaklaşımının işlevini incelemiştir. Öncelikle dijital veri tabanlarının biyografi araştırmaları için son derece elverişli ortamlar sağladığı görülmekle birlikte, bu alanın geliştirilmesi gereken yönleri de bulunmaktadır. TEİS'in geliştirilmesi gereken yönlerinden biri bu araştırmada erişilemeyen veya eksik kalan bilgiler olarak tablolarda yer almıştır. Şüphesiz TEİS bir eğitimci edebiyatçılar veri tabanı olarak tasarlanmamıştır. Ancak öğretmenlik mesleği edebiyat tarihi açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, maddelere eğitimci kimliklerin görev yerleri ve eğitim anlayışlarının dâhil edilmesi gelecekteki araştırmalara büyük katkılar sağlayacaktır. Diğer bir önemli husus ise TEİS'te yer alan az sayıda hatalı bilginin düzeltilmesi ve ismi değişen kurumların takibini kolaylaştıracak bir kullanımın sunulmasıdır. Ayrıca maddelerin güncellenme sıklığının artırılması bilgilerin güvenilirliğini yükseltecektir.

Çalışmada prosopografik yaklaşımın benimsenmesi edebiyat kanonlarına ve siyasi kanonlara dâhil olmayan isimlere diğer isimlerle eşit mesafede durma imkânı sunmuştur. Bu çerçevede, öğretmen kimliği ile edebî şahsiyetleri geniş kitleler tarafından tanınan veya edebiyat tarihinde önemli bir yere sahip olan isimlerin yanı sıra, yeterince duyulmamış veya farklı meslekleri ve özellikleriyle öne çıkan öğretmen şairler de öne çıkarılmıştır. Dolayısıyla, prosopografik yaklaşımın daha tarafsız ve doğru sonuçlar elde etmeye imkân verdiğini iddia etmek mümkündür.

Bu araştırmanın en önemli sonucu, 1900-1923 yıllarında İstanbul'da doğmuş öğretmen şairlerin incelenen tüm özellikleriyle ortaya çıkardığı tablodur. İstanbullu öğretmen şairler, mesleklerini sürdürürken bir yandan öğrenci yetiştirip çeşitli görevlerde bulunmuş, diğer yandan eserlerini kaleme almışlardır. Her birinin görev yaptığı mekânlar hem meslek hayatlarını hem de eserlerini etkilemiştir. Öğretmen şairlerden bazıları çocuk edebiyatına yönelmiş ve bu alanda eserler vermiştir. Bunun yanı sıra, süreli yayınlarda kaleme aldıkları yazılar ve hazırladıkları ders kitapları ile gençleri ve toplumu eğitime hedefini temel almışlardır. Bununla birlikte öğretmen şairlerin meslek anlayışları ve eser verme gayeleri bazen sanat anlayışlarından bazen de siyasi görüşlerinden etkilenmiştir. Eğitimin tanımı ve işlevi, kendi dönemlerindeki eğitim tartışmaları, eğitim sistemine yönelik eleştirileri ve çözüm önerileri İstanbullu öğretmen şairlerin eserlerinde kendini göstermektedir. Osmanlı'nın son döneminde doğup yetişen ve farklı çevrelerle siyasi görüşlere

sahip olan İstanbullu öğretmen şairler, hem edebiyat tarihi hem de sosyal ve siyasi tarih açısından Türkiye'nin bir portresini çizmektedir.

Tablo 1. İstanbullu öğretmen şairler (1920-1923 doğumlu)

İsim	Doğum	Ölüm	Eğitim	Meslek Alanları (TEİS)	Öğretmenlik Yaptığı Kurumlar
1 Ali Kemal Balkanlı	1900	1992	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İtalya'da Vittorio Alfieri Yüksekokulu İtalyan Dili ve Edebiyatı	Şair, Yazar, Yayıncı, Öğretmen	Güney Bulgaristan'ın Peştere, Hasköy, Harmanlı ve Kırcaali Türk okullarında öğretmenlik ve müdürlük
2 Ekrem Reşit Rey	1900	1959	Cenevre Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ve Güzel Sanatlar Akademisi Resim bölümü	Tiyatro yazarı, Eleştirmen, Şair, Okutman	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ve İstanbul Teknik Üniversitesinde Fransızca okutmanlığı
3 Mustafa Celal Emrem	1900	1980	Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı (1942)	Şair, Yazar, Müzisyen	Ankara Kız Lisesi, Konya Yüksek İslam Enstitüsü (Ek) Amasya ve Tokat'ta ilköğretim okulları (TDEA, 2003, 340)
4 Necdet Rüştü Efe	1900	1969	İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde başladığı öğrenimini yarıda bıraktı	Şair, Yazar, Gazeteci	(Y) 1924-30 (?)
5 Nurettin Artam	1900	1958	(Y) - (Ek) İstanbul Sultanisi (Artam, 2023, 14)	Şair, yazar, hikâyeci, gazeteci, öğretmen	(Y) İstanbul ve Ankara liselerinde İngilizce ve edebiyat öğretmenliği (Ek) İstanbul, Davutpaşa, Vefa, Kadıköy, Erenköy, Çamlıca, İstiklâl, Feyz-i Âti ve Ankara Lisesi (Artam, 2023, 14-5)
6 Nurettin Sevin	1900	1975	Darülmualimin, İngiltere Bath School of Drama	Yazar, çevirmen	Kabataş Lisesi ve İstanbul Erkek Lisesi'nde İngilizce öğretmenliği, Harp Akademisi ve Mülkiye Mektebi'nde İngilizce okutmanlığı, Feyz-i Âti (Boğaziçi) Lisesi'nde Türkçe öğretmenliği ve Ankara Devlet Konservatuarı'nda dekor ve kostüm tarihi ile diksiyon ve fonetik öğretmenliği
7 Ahmet Hamdi Tanpınar	1901	1962	Halkalı Baytar Mektebi (1 yıl), Darülfünun Edebiyat, Yüksek Muallim Mektebi	Akademisyen, Edebiyat Tarihçisi, Yazar, Şair, Deneme Yazarı, Milletvekili	Erzurum Lisesi, Konya Lisesi edebiyat öğretmenliği, Ankara Erkek Lisesi edebiyat öğretmenliği, Gazi Terbiye Enstitüsü, Ankara Kız Lisesi, Kadıköy Lisesi edebiyat öğretmenliği, Üsküdar

					Amerikan Kız Koleji, Güzel Sanatlar Akademisi sanat tarihi hocalığı, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yeni Türk Edebiyatı kürsüsü profesörlüğü
8	Halide Nusret Zorlutuna	1901	1984	(Y) – (Ek) Erenköy Kız Lisesi Darülmuallimat Sınavı İstanbul Üniversitesi Tarih (Zorlutuna, 2009)	Öğretmen, Şair, Yazar (Y) Edirne, Kırklareli, Kars, Karaman, Urfa, Maraş, Sarıkamış, Ankara, İstanbul Kız Lisesi (Ek) Özel Aşçıyan İdadisi, Edirne Kız Öğretmen Okulu, İstanbul Kız Lisesi, Ankara Kız Teknik Öğretmen Okulu (Yazıcı, 2015, 10-13) (Ek) Ankara Cebeci Ortaokulu (Erdal, 2005, 17)
9	Hilmi Ziya Ülken	1901	1974	Mülkiye Mektebi	Felsefeci, Sosyolog, Yazar Bursa ve Ankara liselerinde öğretmenlik; İstanbul Çapa Kız Muallim Mektebi'nde tarih ve psikoloji, İstanbul Erkek Lisesi'nde felsefe ve tarih, İstanbul Erkek Öğretmen Okulu, Galatasaray ve Kabataş liselerinde felsefe ve sosyoloji öğretmenliği; İstanbul Üniversitesi Türk medeniyeti doçentliği; İstanbul Üniversitesi Sosyoloji kürsüsü profesörlüğü; Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve Eğitim Fakültesi
10	Esat Mahmut Karakurt	1902	1977	Darülfünun Dış Hekimliği Bölümü (1924) ve Hukuk Fakültesi (1930). İstanbul Erkek Muallim Mektebi öğretmen yetiştiren “Tatil Kursları” (1925-26) öğretmenlik belgesi	Yazar, Gazeteci, Öğretmen, Avukat, Milletvekili, Senatör Kadıköy İtalyan Zükrü İptidai Mektebi, Jüstiniani Lisesi, Fransız Saint Michel Lisesi, Kabataş Erkek Lisesi, İstanbul Erkek Muallim Mektebi, Galatasaray Lisesi gibi okullarda başta Türkçe, edebiyat olmak üzere farklı branşlarda öğretmenlik
11	Necmettin Halil Onan	1902	1968	İstanbul Darülfünunu Edebiyat Fakültesi Türk Edebiyatı Bölümü	Şair, Yazar, Akademisyen, Eğitimci Kuledibi'nde Alliance Israélite, İzmir Amerikan Erkek Koleji Türkçe ve edebiyat hocalığı, İzmir Erkek Lisesi ve İzmir Kız Lisesi edebiyat öğretmeni, Adana Erkek Lisesi, Ankara Erkek Lisesi; İzmir Kız Lisesi müdürü, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı profesörü
12	Ercümen Behzad Lav	1903	1984	İstanbul Sultanisi	Şair, Yazar, Oyuncu Ortaköy Numune-i Hamidiye Mektebi Türkçe öğretmeni, İstanbul Konservatuvarı
13	Arif Nihat Asya	1904	1975	İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu edebiyat bölümü	Şair, Yazar, Eğitimci (Y) Adana'da birçok okulda öğretmen ve idareci Malatya Lisesi müdürlüğü, Eskişehir Lisesi ve Ankara Gazi Lisesi

						(Y) Kıbrıs, Ankara
						(Ek) Adana Erkek Muallim Mektebi, Adana Kız Muallim Mektebi, Adana Orta Mektep, Kıbrıs Lefkoşa Erkek Lisesi (Celal Bayar Lisesi) (Yıldız, 2020, 24-34)
1 4	Necip Fazıl Kısakürek	1904	1983	Mekteb-i Fünûn-u Bahriye bir yıl uzatılınca bırakır. Darülfünun Felsefe; Paris dil eğitimi	Şair, Yazar, Gazeteci	Ankara'da Yüksek Devlet Konservatuarı, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi kültür dersleri, Robert Koleji son üç sınıfının edebiyat dersleri
1 5	Hüseyin Nihal Atsız	1905	1975	Yarım kalan tıp eğitimi sonrası İstanbul Darülfünunu Edebiyat Fakültesi, Yüksek Muallim Mektebi	Şair, Yazar, Tarihçi, İdeolog	Malatya'da Türkçe öğretmenliği, Edirne Lisesi edebiyat öğretmenliği, İstanbul'da Deniz Gedikli Okulu, (Y) İstanbul'da çeşitli özel liselerde edebiyat öğretmenliği Öğretmen kadrosu ile Süleymaniye Kütüphanesi, Haydarpaşa Lisesi (Ek) Malatya Orta Mektebi (Tekin, 2015, 37.), Özel Yüce-Ülkü Lisesi, Boğaziçi Lisesi (Güntürk-Berber, Yaz 2019, 315; Tekin, 2015, 42.)
1 6	Reşad Ekrem Koçu	1905	1975	Darülfünun Tarih	Tarihçi, Yazar, Öğretmen	Kuleli Askerî Lisesi tarih öğretmenliği (Ek) Pertevniyal Lisesi Tarih öğretmenliği, Vefa Lisesi (Sönmez, 2011, 59, 62.)
1 7	Ebed Mahir Yalnız	1906	2000	Ankara DTCF Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü	Öğretmen, Şair	Ankara'da Gazi Eğitim Enstitüsü Almanca öğretmenliği
1 8	Sabri Esat Siyavuşgil	1906	1968	Fransa Dijon ve Lyon Üniversiteleri felsefe ve psikoloji öğrenimi, doktora	Şair, Yazar, Psikolog, Çevirmen, Ansiklopedist, Akademisyen	(Y) Gazi Terbiye Enstitüsü felsefe dersleri, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Umûmî Psikoloji doçenti (1933) ve profesörü (Ek) Hukuk Fakültesi'nde öğrenciyken ilkökul öğretmenliği (Çalmaz, 2013, 67).
1 9	Cevdet Kudret Solok	1907	1992	Darülfünun Hukuk Fakültesi	Şair, Yazar, Araştırmacı, Öğretmen, Avukat	Kayseri Lisesi edebiyat öğretmenliği, Ankara Konservatuarı Edebiyat ve Diksiyon Öğretmenliği, Ankara Erkek Lisesi, Bitlis Ortaokulu Türkçe öğretmeni (istifa), Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu öğretim görevlisi
2 0	Galip Naşit Arı	1907	1973	Öğretmen Okulu	Yazar, şair, öğretmen	(Y) Orta Anadolu İnönü İlkokulu'nda öğretmenlik ve başöğretmenlik (Samsun, sonraki adı Gazi Osman Paşa İlkokulu)
2 1	Nihad Sami Banarlı	1907	1974	Darülfünun Edebiyat Fakültesi, Yüksek Öğretmen Okulu	Edebiyat Öğretmeni, Edebiyat Tarihçisi, Yazar	Edirne Erkek Muallim Mektebi, Edirne Lisesi, Edirne Kız Muallim Mektebi, İstanbul Kabataş Lisesi, Galatasaray

						Lisesi, İstanbul Erkek Öğretmen Okulu, İstanbul Eğitim Enstitüsü, İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu, Şişli Terakki Lisesi, Çapa Eğitim Enstitüsü, Yüksek İslam Enstitüsü, Boğaziçi Lisesi, Işık Lisesi
						(Ek) Fatih Hususî Hayriye Mektebi Vefa Lisesi (Öztürk, 2022, 57, 69, 108-110.)
2	Rakım	1909	1997	Ankara	Yazar, Gazeteci	(Y) Alman ve Musevi liselerinde öğretmenlik
2	Çalapala			Üniversitesi Hukuk Fakültesi		(Y) Beneberit Musevi Lisesi, Alman Lisesi (TDEA, 2003, 16)
2	Lemia	1911	1976	İstanbul	Öğretmen,	(Y) İlkokul öğretmenliği, ortaokul ve
3	Balı			Öğretmen Okulu	Yazar, Şair	liselerde Türkçe ve edebiyat öğretmenliği
2	Emine	1912	-	Çapa	Yazar,	(Y) Kayseri, Eskişehir ve İstanbul
4	Memduha Özyürek			İlköğretmen Okulu	Öğretmen	
2	Ali	1914	2001	İstanbul	Şair, Yazar,	(Y) Çeşitli okullarda öğretmenlik
5	Kemal Meram			Üniversitesi Edebiyat Fakültesi	Gazeteci, Öğretmen	
2	Sabahattin Teoman	1914	-	Siyasal Bilgiler Fakültesi	Şair, Bürokrat, Öğretim Üyesi	Hacettepe Üniversitesi İngiliz Filolojisi Bölümü öğretim üyeliği
2	Fatma	1915	1992	Edirne Öğretmen Okulu, Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü,	Yazar, Öğretmen, Gazeteci	Avustralya'da Sidney Macquarie Üniversitesi, Türkiye'de kadınlara okuma yazma dersleri ve gönüllü olarak İngilizce öğretimi
				İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü		
2	Behçet Necatigil	1916	1979	Yüksek Öğretmen Okulu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	Şair, Yazar, Deneme ve Monografi Yazarı, Sözlükçü, Çevirmen, Öğretmen	Kars Lisesi, Zonguldak Çelikel Lisesi, İstanbul Pertevniyal Lisesi, Kabataş Erkek Lisesi, İstanbul Çapa Eğitim Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Enstitüsü kompozisyon dersleri, Yıldız Yüksek Teknik Okulu, Sarıyer Ortaokulu
2	Yusuf	1916	1995	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi	Şair, Yazar, Öğretmen, Milletvekili, Avukat, Basın Danışmanı, Basın Ataşesi	Robert Kolej'de öğretmen, genel sekreter ve hukuk danışmanı, Londra'da enstitülerde Türkçe dersleri
9	Mardin					
3	İskender	1918	1996	Gazi Eğitim Enstitüsü Edebiyat	Şair, Öğretmen, Milletvekili	(Y) Nazilli, Siirt, Rize, Çayeli ve Aydın'da ilköğretim ve liselerde
0	Cenap					

Ege	Bölümü	öğretmenlik ve idarecilik
3 Orhan 1 Murat Arıburnu	1918 1989 İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi (ikisini de bitiremedi)	Şair, Senaryo Yazarı, Film Yönetmeni, Aktör (Y) Öğretmenlik
3 Sabahatti 2 n Kudret Aksal	1920 1993 İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi (bitirmedi) ve Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü	Şair, Hikâyecisi, Romancı, Denemeci, Senarist, Yazar, Öğretmen, İdareci (Y) İstanbul'da liselerde felsefe öğretmenliği İstanbul Belediye Konservatuarı Tiyatro Bölümünde öğretmenlik, Güzel Sanatlar Akademisi Ahmet Haşim Kürsüsünde estetik ve psikoloji dersleri (Ek) Üsküdar Üçüncü Ortaokulu Türkçe dersleri, Boğaziçi, İstiklal ve Işık Lisesi'nde felsefe grubu dersleri (Keser, 2007, 9)
3 Ferhan 3 Oğuzkan	1921 1999 İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü, Columbia Üniversitesi Eğitim Bilimleri doktora	Eğitimci, Şair, Biyografi ve Sözlük Yazarı Kadıköy Kız Lisesi, Savaştepe ve Düziçi Öğretmen Okulları ve İzmit Lisesi edebiyat öğretmenliği; Gazi Eğitim Enstitüsü, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğretim üyesi
3 Cavidan 4 Tümerka n	1922 - İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü	Şair, Öğretmen İstanbul Kız Lisesi ve Ankara Eğitim Koleji edebiyat öğretmenliği
3 Nedim 5 Ertürk	1923 1984 Polis Koleji ve Polis Enstitüsü	Eğitimci, Şair (Y) İlkokul öğretmenliği
3 Osman 6 Sulhi Aksu	1923 2007 İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Enstitüsü ve Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü	Şair, Öğretmen, Emniyet Müdürü (Y) Liselerde öğretmenlik

Tablo 3. İstanbullu öğretmen şairlerin bazı eserleri

İsim	Edebiyatçı ve eğitimci yönlerini birlikte düşünmeye imkân veren bazı eserleri ¹
Ali Kemal Balkanlı	<i>Yeni Türk Lûgati</i> (1932 - Balkanlarda uzun süre okutulan ders kitaplarından biri) <i>Sosyal Sonuçları Bakımından Terbiye</i> (1964) <i>Şarkî Rumeli ve Buradaki Türkler</i> (1986), <i>Dini İnançlarımızda Yanılgılar</i> (1988), <i>Belgrad-İstanbul-Roma Askerî Yolu</i> (1990)
Ekrem Reşit Rey	Çocuk oyunları (?)

¹ Burada TEİS'te yer verilen eserlerden eğitim ve öğretmenlikle doğrudan veya dolaylı ilgisi olan eserler derlenmiştir.

Mustafa Celal Emrem	-
Necdet Rüştü Efe	<i>Türk Nüktecileri</i> Çocuklar için yazdığı eserler: <i>Tanyeri</i> (Çocuk oyunu) <i>Altın Bilezik</i> (Çocuk oyunu) <i>Amerika'dan Mektup, Kavgacı Bobi, İstanbul Gezisi, Salla Kuyruğunu Söyle Buyruğunu ve Kırmızı Bereli Kız</i> (Resimlerle süslenmiş çocuk hikâye kitapları) <i>Türk Çocuklarının Ülküleri</i> (Şiir) <i>Nasreddin Hoca</i> (Fıkra derlemesi)
Nurettin Artam	<i>Türkçe Sözlük</i> (1955) <i>Müslüman Çocuğun Kitabı</i> (1948 - Nurettin Sevin'le) <i>Pedagojik Temsiller</i> (1938)¹
Nurettin Sevin	<i>Müslüman Çocuğun Kitabı</i> (1948 - Nurettin Artam'la)
Ahmet Hamdi Tanpınar	<i>XIX. Asır Türk Edebiyatı Tarihi</i> (Ders kitabı) İnceleme türündeki eserleri
Halide Nusret Zorlutuna	<i>Büyük Anne</i> (Çocuk romanı) <i>Benim Küçük Dostlarım</i> <i>Bir Devrin Romanı</i>
Hilmi Ziya Ülken	Lise ve üniversitelerde verdiği dersler için yazdığı eserlerden bazıları: <i>İçtimaiyet Hakkında İptidai Malumat, Felsefe Dersleri: (Metafizik): Bilgi ve Vücut Nazariyeleri, Umumî Ruhîyat, Felsefe Dersleri: Bilgi ve Vücut Nazariyeleri, Felsefe Yıllığı: Birinci Sene, Türk Tefekkür Tarihi Türk Feylesofları Antolojisi I, Türk Mistisizmini Tetkike Giriş, Yirminci Asır Filozofları, Umumî İçtimaiyat-Sosyoloji, İslâm Düşüncesi: Türk Tefekkür Tarihi Araştırmalarına Giriş, Sosyolojiye Giriş, İslâm Düşüncesi I: İslâm Düşüncesine Giriş, Sosyoloji Rehberi, Dünyada ve Türkiye'de Sosyoloji Öğretim ve Araştırmaları, Felsefeye Giriş: Birinci Kısım (Tabiat İlimleri Felsefe ve Metodolojisi), İslâm Düşüncesi II: İslâm Felsefesi Tarihi, Felsefeye Giriş II, Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi Cilt 1, Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi Cilt 2, Eğitim Felsefesi, İslâm Felsefesi: Kaynakları ve Tesirleri: Eski Yunandan Çağdaş Düşünceye Doğru, Sosyoloji Sözlüğü, İlim Felsefesi, Genel Felsefe Dersleri</i>
Esat Mahmut Karakurt	-
Necmettin Halil Onan	<i>Kolejli Nereye?</i> (Roman - 1977 - tefrika edildiği 1932'de <i>İşleyen Yara</i>) İnceleme ve ders kitapları: <i>Dilbilgisi I-II</i> (1928), <i>Dilbilgisi I-II (Gramer) Ortamektep</i> (Ahter Onan'la birlikte, 1934), <i>İzahlı Divan Şiiri Antolojisi</i> (1940), <i>Dilbilgisi</i> (A. Başman, T. N. Gencan, M. S. Sander ile, 1943)
Ercümen Behzad Lav	-
Arif Nihat Asya	-

¹ TEİS'te bu eser her iki yazarda, ortak yazarlı olduğu belirtilmeksizin yer almaktadır.

- Necip Fazıl Kısakürek *İdeolocya Örgüsü* (1968)
- Hüseyin Nihal Atsız *Türk Edebiyatı Tarihi* (1963)
- Reşad Ekrem Koçu Çocuklar için tarihî romanlar:
Gizli Yol, Kara Korsan Peşinde 248 Çocuk, Balabancık: İstanbul'un Taşı Toprağı Altın, Son Yeniçeri, Bağdat Kervanı, Murat Reis, Murat Reis'in Oğlu, Timur ve Oğulları, Yusufun Borcu, İlk Kurşun: Milli Hikâyeler, Kanuni Sultan Süleymanın Beş Fedaisi, İstanbul Cenginde Fatih Sultan Mehmed'in 10 Fedaisi
 Çocuklar: *Hatıralar ve Hikâyeler* (Otobiyografik hikâye)
 Ders kitapları:
İlkokulda Tarihe Giriş ve Tarihimizde Kahramanlar, Sümer Türkleri, Eski Zaman Medeniyetlerinin İlk Ocağını Kuran Türk Ustalar, Tarihin Ön Çağları, Halk ve Çocuklar için En Eski Zamanlardan Bugüne Türk Tarih Bilgisi
- Ebed Mahir Yalnız -
- Sabri Esat Siyavuşgil *Psikoloji ve Terbiye Bahisleri* (1940)
Muhit ve Terbiye (1941)
 Ders kitapları:
Cumhuriyet Çocuğunun Din Dersleri: İlk Mektep Üçüncü Sınıf (Abdülbaki Gölpınarlı ile birlikte), *Yavrumun Tarih Kitabı Amme ile Amme ve Kunut Vesaire*
- Cevdet Kudret Solok *Sınıf Arkadaşları* (Roman)
Havada Bulut Yok (Roman)
Karıncayı Tanırsınız (Roman)
Benim Oğlum Binâ Okur: Eğitim Üzerine Denemeler
 Derleme ve incelemeleri:
Tanzimat'tan Sonra Türk Edebiyatı Antolojisi (1942), *Türk Edebiyatı Hikâye ve Roman Antolojisi* (1945), *Tanzimat Edebiyatı Antolojisi* (1955), *Yurt İçin, Ulus İçin* (1958), *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman I-II-III* (1965, 1967, 1990), *Karagöz I-II-III* (1968, 1969, 1970), *Ortaoyunu I-II* (1973, 1975), *Örnekli Türk Edebiyatı Tarihi* (15.yy ortalarına kadar, 1995)
 Ders kitapları:
Türk Edebiyatı, Lise II (1950), *Metinli Türk Edebiyatı, Lise II* (1951), *Metinli Edebiyat Bilgisi, Lise I* (1954), *Metinli Türk Edebiyatı, Lise IV* (1954), *Metinli Batı Edebiyatı, Lise IV* (1954), *Metinle Türk Edebiyatı, Lise I-II-III* (1955), *Metinle Batı Edebiyatı, Lise III* (1955), *Türk ve Batı Edebiyatı Lise I-II-III* (1979), *Batı Edebiyatından Seçme Parçalar* (1972), *Türk Edebiyatından Seçme Parçalar* (1973), *Örneklerle Edebiyat Bilgileri I-II* (1980)
- Galip Naşit Arı *Destan* (Tiyatro)
Hayat Bilgisine Göre Çocuk Şiirleri (İlhami Bekir Tez'le)
- Nihad Sami Banarlı *Başlangıçtan Tanzimat'a Kadar Türk Edebiyatı Tarihi* (Tevfik Gönensoy'la), *Edebî Bilgiler, Metinlerle Edebî Bilgiler, Türk ve Batı Edebiyatı, Metinlerle Türk ve Batı Edebiyatı Lise I, Metinlerle Türk Edebiyatı Lise II, Metinlerle Türk ve Batı Edebiyatı Lise III, Metinlerle Türk Edebiyatı Lise IV, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi I-II* (Suner Pekin, 2007, 81-103.)
- Rakım Çalapala *87 Oğuz* (Çocuk romanı)
Köyden Gelen Ses (Oyun)

Türk Çocuğunun Altın Kitabı: Mustafa (Atatürk'ün Romanı) (Biyografik roman)

Ders kitapları:

1960'ta *Tarih-İlkokul: 4, Yurttaşlık Bilgisi-İlkokul: 4, Tarih-İlkokul: 5*; 1961'de *Yurttaşlık Bilgisi-İlkokul: 5*; 1978'de *Sosyal Bilgiler-İlkokul: 5*; 1979'da *Sosyal Bilgiler-İlkokul: 4*

Lemia Balı

İlk Arkadaş (Çocuk romanı)

Uyanan Köy (Çocuk romanı)

Öksüz (Polisiye çocuk romanı)

Okul Şiirleri

Emine Memduha
Özyürek

Çocuk edebiyatı kapsamında onlarca eser

Sınıf Bilgisi dergisinde ilkokul öğrencilerine hitaben kaleme aldığı eğitici yazılar

Ali Kemal Meram

Senaryo Yazma Tekniği ve Sinemada Artistik Oyun Sanatı, İlk Türk Devleti ve Yazılı Türk Anıtları, Türk İngiliz Tarihi İlişkileri, Türk Rus İlişkileri Tarihi, Türkçülük ve Türk Mücadeleleri

Sabahattin Teoman

-

Fatma İrfan Serhan

Yazın Çalan Kışın Oynar (Çocuklar için oyun)

Behçet Necatigil

Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü (1960)

Edebiyatımızda Eserler Sözlüğü (1971)

Yusuf Mardin

-

İskender Cenap Ege

-

Orhan Murat Arıburnu

-

Sabahattin Kudret Aksal

-

Ferhan Oğuzkan

Ders ve inceleme kitaplarından bazıları:

Okul Yönetiminde Demokrasi (1965), *Yüksek Öğretim (Kolej Öğretimi): Çeşitli Açılardan Görünüşü ve Rehber-İlkeler* (1965), *Eğitim Üzerine* (1966), *Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü* (1968), *Çağdaş Eğitim* (1971), *Çocuk Edebiyatı* (1971), *Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı* (1977), *Orta Dereceli Okullarda Öğretim* (1985), *Yetişkin Eğitimi Terimleri* (1985), *Türk Dili ve Edebiyatı Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi* (1991) *Türkçe Öğretimi/Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için Yazın Terimleri Sözlüğü* (1998) *Örnek Edebi Metinlerle Yazılı ve Sözlü Anlatım* (1999), *Yazılı ve Sözlü Anlatım* (2002), *Okulöncesi Çocuk Bakımı ve Eğitimi (Amaçlar ve Tartışma Konuları)* (2004)

Cavidan Tümerkan

-

Nedim Ertürk

-

Osman Sulhi Aksu

Emniyet birimleri, polis ve toplum ilişkisi üzerine kaleme aldığı kitaplar

KAYNAKLAR

- Akbal, O. (22 Temmuz 1977). Karakurt için.. . *Cumhuriyet Gazetesi*, 2.
- Akdağ, B. (2005). *Hilmi Ziya Ülken'in eğitim felsefesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Marmara Üniversitesi.
- Artam, N. (2023). *Mısır çöllerinde Türk gençleri*. (Erdal, S., Haz.). Ötüken Yayınları.
- Asya, A. N. (2005). *Kubbeler*. Ötüken Neşriyat.
- Ateş, Ö. F. (2022). *Biyografi türüne kuramsal bir yaklaşım ve Türk edebiyatında biyografi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Kastamonu Üniversitesi.
- Avcı, C. (2013). Harf İnkılabı ve Millet Mektepleri. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 3(1), 43-60.
- Ay, İ. (2009). *Muallim Naci, Ahmet Rasim ve Halide Nusret Zorlutuna'nın anı türündeki eserleriyle çocuk edebiyatımızdaki yeri ve başlıca temaları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Konya Selçuk Üniversitesi.
- Aydemir, F. (2008). *Necdet Rüştü Efe hayatı, sanatı, eserleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzurum Atatürk Üniversitesi.
- Bıyıklı, E. (2021). *Behçet Necatigil'in eserlerindeki eğitim unsurları üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Marmara Üniversitesi.
- Bodur, F. (2023). *Cevdet Kudret Solok ve Ferit Edgü'nün romanlarının ideal öğretmen kavramı çerçevesinde incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Cunbur, M. (2003). EMREM, Mustafa Celâl. *Türk dünyası edebiyatçıları ansiklopedisi*, C.3, 340. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Çalmaz, F. (2013). *Cumhuriyet'in kurucular kuşağından bir aydın: Sabri Esat Siyavuşgil* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Ankara Üniversitesi.
- Çavdar, N. ve Çelikkurt E. (2020). XIX. yüzyıl'ın ikinci yarısında Kıbrıslı memurlar örneğinde prosopografik bir değerlendirme. *ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 353-375.
- Çelik, Y. (2022). Biyografi yazma geleneği ve cumhuriyet sonrasında biyografi sözlükleri. *bilig*, 102, 1-25. <https://doi.org/10.12995/bilig.10201>
- Çolak, T. (2022). *Necmettin Halil Onan şiirlerinin tematik incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bartın Üniversitesi.
- Dural, G. (2003). ÇALAPALA, Rakım. *Türk dünyası edebiyatçıları ansiklopedisi*, C.3, 16. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Düzce, Ş. (2019). *Necip Fazıl Kısakürek ve eğitim anlayışı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.
- Efe, N. Ş. (1942). *Tanyeri*. Ankara THK Neşriyatı, Alaaddin Kırıl Basımevi.
- Eldem, E. (2009). Olivier Bouquet'nin kitabı vesilesiyle Padişahın Paşaları ve prozopografya hakkında. *Toplumsal Tarih*, 190, 44-48.
- Erdal, K. (2005). *Halide Edib Adivar ve Halide Nusret Zorlutuna'nın eserlerinde öğretmen ve eğitim* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.
- Erdoğan, E. (2012). *Yusuf Sıtkı Mardin'in hayatı ve eserleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Gerritsen, A. (2008). Prosopography and its potential for middle period research. *Journal of Song-Yuan Studies*, 38, 161-201. <https://doi.org/10.1353/sys.2008.a380505>
- Gökçeli, S. (2007). *Medeniyet, kültür, Türk Dili Edebiyatı ve estetik eğitimcisi olarak Nihad Sâmi Banarlı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

- Güleç, D. (2022). *Hilmi Ziya Ülken ve John Dewey'in eğitim felsefelerinin mukayesesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Malatya İnönü Üniversitesi.
- Güntürk, S. (2018). *Hüseyin Nihal Atsız'da kimlik kültür eğitim kavramları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Güntürk, S. ve Berber, Ş. (Yaz 2019). Hüseyin Nihal Atsız'ın eğitim görüşleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 8(23), 313-324.
- Kara, A. (2020). Türkiye'de alfabe değişiminden sonra yeni harflerin yaygınlaştırılması ve halk eğitiminde Millet Mekteplerinin rolü ve önemi. *Oğuz-Türkmen Araştırmaları Dergisi*, IV(1), 114-41.
- Karaçam, O. (2011). *Rakım Çalapala'nın eserlerinde çocuk ve çocuk eğitimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Konya Selçuk Üniversitesi.
- Kayışlı, B. (2012). *Nurettin Topçu ve Hilmi Ziya Ülken'in eğitim düşünceleri ve eğitim felsefeleri üzerine karşılaştırmalı bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Elazığ Fırat Üniversitesi.
- Keser, G. (2007). *Sabahattin Kudret Aksal'ın tiyatroları ve tiyatroculuğu* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Elazığ Fırat Üniversitesi.
- Key, M. (2019). *Esat Mahmut Karakurt'un romanlarında kadın kahramanlar* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Düzce Üniversitesi.
- Koçyiğit, D. (2023). Mehmet Kaplan ve Nihad Sâmî Banarlı'da dil, edebiyat ve kültürel kimlik. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 18(2), 444-469. <https://doi.org/10.17550/akademikincelemeler.1326455>
- Köse, F.B. (2023). Tarih araştırmalarında prosopografi yaklaşımı. *Mevzu: Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 425-459. <https://doi.org/10.56720/mevzu.1322279>
- Lav, E. B. (2005), *Bütün eserleri* (Hızl: Doğan Hızlan). Yapı Kredi Yayınları.
- Özer, O. (2023). *Orhon Murat Arıburnu'nun eserleri üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
- Özyürek (t.y.). *Memduha Özyürek*. 7 Temmuz 2024 tarihinde <https://www.ozyurekyayinevi.com.tr/yazar/memduha-ozyurek> adresinden edinilmiştir.
- Sezgin, M. N. (2017). *Arif Nihat Asya'nın şiirlerinde değerler etrafında tematik bir çalışma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Üniversitesi.
- Soydaş, H. (2020). Bir deneme yazarı olarak Cevdet Kudret'in dil, edebiyat ve eğitim üzerine görüşleri. *Hece Aylık Edebiyat Dergisi*, 24(282-283-284), 396-402.
- Sönmez, H. (2011). *Reşat Ekrem Koçu'nun çocuklar için yazdığı eserlerde değer eğitimi ve Türkçe* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Malatya İnönü Üniversitesi.
- Stone, L. (1972). Prosopography. F. Gilbert, S. R. Graubard (Eds.), *Historical Studies Today* (s. 107-140). W. W. Noton Company.
- Suner Pekin, N. (2007). *Nihad Sami Banarlı: Hayatı şahsiyeti ve eserleri*. İstanbul Fetih Cemiyeti.
- Süleymanoğlu Yenisoy, H. (2005). *Edebiyatımızda Balkan Türklerinin göç kaderi*. Ankara Toplumsal Gelişim Derneği.
- Şencan Gürtunca, E. E. (2018). Robert Kolej'de okuyan Türk öğrencilerin sosyal arka planları (1863-1971). *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları*, 17(33), 29-64.
- Taşdelen, V. (2017, 2 Mart). Necip Fazıl'ın idealist eğitim anlayışı [Necip Fazıl'ın eğitim anlayışı üzerine bir deneme]. *Kaldırımlardan Sakaryaya Necip Fazıl*, Yozgat, 276-282.
- Tekin, N. (2015). *Nihal Atsız*. Kariyer Developer.

- Tepebaşı, A. (2022). *Arif Nihat Asya hayatı, sanatı ve eserleri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Tuncer, S. (2019). *Hilmi Ziya Ülken ve Mümtaz Turhan'ın eğitimle ilgili görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Tutel, E. (Aralık 2002). Nur içinde yat sen, Esat Hoca'm. *Tarih ve Toplum Dergisi*, 34(204), 20.
- Türk, H. S. (2006). *Şair ve Öğretmen Kimliğiyle Behçet Necatigil*. Akçağ Yayınları.
- Ulu, M. (2018). *Ercümen Behzad Lav'ın eserlerinde toplumcu gerçekçilik* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Ulus, M. Ş. (2019). *Edebiyat eğitimcisi olarak Ahmet Hamdi Tanpınar* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Uysal, İ. E. (2004). *Hilmi Ziya Ülken'in eğitim felsefesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Verboven, K. vd. (2007). A Short Manual to the Art of Prosopography. K. S. B. Keats-Rohan. (Ed.) *Prosopography Approaches and Applications A Handbook* (35-69). University of Oxford.
- Yazıcı, M. (2015). *Halide Nusret Zorlutuna ve İsmet Kür'ün eserlerinde eğitim evreninin karşılaştırmalı olarak incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Yıldız, S. (2023). *Taşrada büyüyen şair: Arif Nihat Asya*. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Yıldız, S. (2020). *Arif Nihat Asya'nın Şiir Dünyası*. Ötüken Neşriyat.
- Yücel, T. (Temmuz-Ağustos 2009). Esat Mahmut Karakurt ve yapıtları. *Sözcükler*, 20, 7-8.
- Zorlutuna, H. N. (2009). *Bir devrin romanı*. Timaş Yayınları.

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü Maddeleri

- Aksakal, A. (2020, 19 Aralık). Ali Kemal Balkanlı. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/balkanli-ali-kemal>
- Altınay, A. (2020, 31 Ekim). [Ebed] Mahir Yalnız. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/edeb-mahir-yalniz>
- Altunbay, M. (2020, 19 Aralık). Rakım Çalapala. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/calapala-rakim>
- Anılmış Soydemir, Ç. (2020, 12 Kasım). Sabahattin Teoman. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabahattin-teoman>
- Anılmış Soydemir, Ç. (2020, 30 Ekim). Cavidan Tümerkan. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cavidan-tumerkan>
- Aşır, A. (2020, 20 Aralık). Nurettin Sevin. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sevin-nurettin>
- Balcı, Y. (2020, 26 Ekim). Ahmet Hamdi Tanpınar. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahmet-hamdi-tanpinar>
- Balık, M. (2020, 9 Kasım). Necmettin Halil Onan. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necmettin-halil-onan>
- Çelik, Y. (2020, 10 Kasım). Osman Sulhi Aksu. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/osman-sulhi-aksu>

- Çetin, N. (2020, 12 Kasım). Sabahattin Kudret Aksal. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabahattin-kudret-aksal>
- Çetin, N. (2020, 29 Ekim). Behçet Necatigil. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/behcet-necatigil>
- Çetindaş, D. (2020, 20 Aralık). Galip Naşit Arı. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ari-galip-nasit>
- Görmez, E. (2020, 19 Aralık). Mustafa Celal Emrem. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emrem-mustafa-celal>
- Gözübüyük, O. (2020, 20 Aralık). Ali Kemal Meram. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/meram-ali-kemal>
- Karagülle, F. (2021, 2 Şubat). Esat Mahmut Karakurt. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esat-mahmut-karakurt>
- Sağlam Can, E. (2020, 19 Aralık). Necdet Rüştü Efe. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/efe-necdet-rustu>
- Sezgin, F. (2020, 2 Kasım). Hilmi Ziya Ülken. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hilmi-ziya-ulken>
- Şengül, A. (2020, 19 Aralık). Arif Nihat Asya. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asya-arif-nihat>
- Şengül, A. (2020, 19 Aralık). Hüseyin Nihal Atsız. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atsiz-huseyin-nihal>
- Şengül, A. (2020, 20 Aralık). Necip Fazıl Kısakürek. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kisakurek-necip-fazil>
- Taşkesenlioğlu, L. (2020, 9 Kasım). Nihad Sami Banarlı. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nihad-sami-banarli>
- Tepedelen, H. (2020, 1 Kasım). Fatma İrfan Serhan. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fatma-irfan-serhan>
- Tercüman, Ç. (2020, 12 Kasım). Reşad Ekrem Koçu. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/resad-ekrem-kocu>
- Tercüman, Ç. (2020, 20 Aralık). Ekrem Reşit Rey. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/reys-ekrem-resit>
- Tercüman, Ç. (2020, 7 Kasım). Lemia Balı. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lemia-bali>
- Tonga, N. (2020, 19 Aralık). İskender Cenap Ege. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ege-iskender-cenap>
- Tonga, N. (2020, 19 Aralık). Nurettin Artam. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/artam-nurettin>
- Tonga, N. (2020, 19 Aralık). Orhan Murat Arıburnu. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ariburnu-orhan-murat>
- Tonga, N. (2020, 20 Aralık). Yusuf Mardin. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mardin-yusuf>
- Tural Çivici, S. (2020, 20 Aralık). Ferhan Oğuzkan. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/oguzkan-ferhan>
- Turan, B. (2020, 9 Kasım). Nedim Ertürk. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedim-erturk>

- Türk, H. (202, 20 Aralık). Cevdet Kudret Solok. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/solok-cevdet-kudret>
- Türk, H. (2020, 12 Kasım). Sabri Esat Siyavuşgil. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-esat-siyavusgil>
- Türk, H. (2020, 20 Aralık). Halide Nusret Zorlutuna. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zorlutuna-halide-nusret>
- Yeşil, F. (2020, 31 Ekim). Emine Memduha Özyürek. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emine-memduha-ozyurek>
- Yürek, H. (2020, 31 Ekim). Ercümen Behzad Lav. *Türk edebiyatı isimler sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ercumend-behzad-lav>

Extended Abstract

As a genre, biography is examined in three subcategories: scientific biography/monography, biographical novels, and necrologies. Works that present information about multiple individuals are referred to as biographical dictionaries. One method of studying the biographies of several individuals is prosopography, which allows for the examination of a defined group based on professions or roles, thereby serving as a form of collective biography. Recently, the intense interest in digital humanities and the increased functionality of technology in social sciences have created a favorable environment for biography studies on digital platforms. This study focuses on the Turkish Literature Names Dictionary (TEİS) based on this premise. A prosopographic analysis was conducted to identify how TEİS provides online access to the biographies of numerous names when examined through specific criteria. The study concentrates on poets who were born in Istanbul between 1900 and 1923 and who worked as teachers, identifying and analyzing 36 names within the TEİS database. The data on these names, including their birth and death years, institutions attended, and teaching institutions listed in the detailed entries in TEİS, is presented in Table 1. Sections with insufficient information are marked with “(Y)”, while additional information found in various sources is prefixed with “(Ek).” A portion of the educational works of the teacher-poets born in Istanbul is displayed in Table 3. Citations for the information obtained from TEİS throughout the study are provided in the bibliography based on the entries in the dictionary. In the first section of the analysis, the institutions and fields in which the teacher-poets received their education, as well as the countries, regions, or cities where these institutions were located, are examined. It also considers the locations where they taught and the types and names of the institutions in which they served. Additionally, notable roles beyond teaching, such as memberships in various institutions and organizations, are summarized in this part and presented in Table 2. The study emphasizes the institutions and departments where the teachers completed their education before commencing their careers (sometimes leaving them incomplete). It also notes the universities or departments they attended simultaneously or transferred to. Another point concerns the name changes of some institutions listed in the database, where one name is preferred and others are mentioned in parentheses. For information that is not clearly stated in TEİS or other sources, the sign “(?)” is used. The overwhelming majority of teachers received their education at Istanbul University (Darülfünun), Ankara University, and Darülmüallimin. Additionally, there are those who graduated from teacher training schools in Istanbul, Edirne, and Konya, as well as individuals who studied abroad. The majority of the teacher-poets were found to have worked in multiple cities, influenced by factors such as personal requests, wartime conditions, and health issues leading to changes in location. According to the information in the TEİS database, the majority of the teacher-poets born in Istanbul were stationed in Istanbul and Ankara. Other locations include Adana, Australia, Aydın, Bitlis, Bursa, Çayeli (Rize), Edirne, Erzurum, Eskişehir, Hasköy (Bulgaria), Harmanlı (Bulgaria), İzmir, İzmit, Karaman, Kars, Kayseri, Cyprus, Kırcaali (Bulgaria), Kırklareli, Konya, London, Manisa, Malatya, Maraş, Nazilli (Aydın), Central Anatolia (?), Osmaniye, Peştere (Bulgaria), Rize, Samsun, and Sarıkamış (Kars). Although not included in the database, Amasya and Tokat are also cities where teacher-poets born in Istanbul worked. The primary and secondary education institutions where the teacher-poets served are largely located in Istanbul and Ankara, with other cities including Adana, Bursa, Edirne, Erzurum, Eskişehir, İzmir, İzmit, Kars, Kayseri, Konya, Malatya, Manisa, and Zonguldak. Only a few elementary education institutions are documented in TEİS. It is noted that teacher-poets who continue their educational roles at the university level have served in universities, institutes, academies, conservatories, and various colleges. While these institutions are predominantly located in Istanbul and Ankara, various other locales have also been identified. Another important aspect is the relationship of the teacher-poets born in Istanbul with poetry and other literary forms. Some teacher-poets engaged with poetry within a limited scope

during their student years or afterward, while for others, poetry is not the predominant focus among their works and endeavors in other literary genres. Nevertheless, there are teacher-poets who have shown a close interest in poetry or are primarily recognized for their poetic contributions. The third section of the analysis focuses on the works of the teacher-poets born in Istanbul. The textbooks and other works of these teacher-poets are examined and presented in Table 3, followed by a discussion of their perception of education within their literary and intellectual works. Teacher-poets have written works that articulate the qualities of a good teacher and effective education. Furthermore, their didactic works and the stylistic choices they have made are significant elements within their educator profiles. Teacher-poets born in Istanbul have penned textbook-like works for primary, secondary, and higher education students in their areas of specialization or across various disciplines. Some works were authored in response to deficiencies identified in the institutions and fields where they taught or as a result of assignments bestowed upon them. Many teacher-poets reflect their educational philosophies in their literary and intellectual works. Nevertheless, both their educational perspectives and the emphasis within their works have, at times, been influenced by the political context of the era and the ideological stances of the teacher-poets. In their works and other endeavors, teacher-poets strive to serve as role models for children, youth, and adults while also making evaluations regarding the requirements of education, curriculum, and the Turkish education system. The guidance of children and youth is an area of considerable focus for these teacher-poets. It appears that many of them share a common view regarding the preservation or strengthening of national sentiments. In conclusion, this study not only demonstrates that the teaching profession is an important criterion for examination in Turkish literature research but also illustrates that the prosopographic approach allows for equitable representation of individuals who do not belong to the literary and political canons, much like other figures. Moreover, the teacher-poets born in Istanbul between 1900 and 1923 collectively depict a portrait of Turkey in terms of both literary history and social and political context through the characteristics examined herein.